

Tilinpäätös 2023

Mäntyharjun kunta

2.3.1.4 Sisältö

1.	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1.1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
1.1.2	KUNNAN HALLINTO	2
1.1.3	YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	2
1.1.4	OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	3
1.1.5	KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	3
1.1.6	YMPÄRISTÖASIAT	3
1.1.7	MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT	3
1.1.8	ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	3
1.1.9	ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA.....	3
1.2	SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	9
1.3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	10
1.3.1	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN.....	10
1.3.2	TOIMINNAN RAHOITUS	11
1.4	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	13
1.5	KOKONAISTULOT JA -MENOT	15
1.6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	15
1.6.1	YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ	16
1.6.2	KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS.....	16
1.6.3	OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	16
1.6.4	ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	16
1.6.5	SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	16
1.6.6	KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT	17
1.7	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	21
1.7.1	ASIAA KOSKEVA SÄÄNTELY	21
1.7.2	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	21
1.7.3	TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	21
2.	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	22
2.1	SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY	22
2.2	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	22
2.3	MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN.....	22
2.3.1	KÄYTTÖTALOUS.....	23
2.3.1.1	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	23
2.3.1.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	23
2.3.1.3	KUNNANVALTUUSTO	23
2.3.1.4	HALLINTOPALVELUT	24
2.3.1.5	SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	26
2.3.1.6	TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	30

2.3.2	TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN	35
2.3.3	INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	37
2.3.4	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN.....	39
2.3.5	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA.....	40
3.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	43
3.2	TULOSLASKELMA	43
3.3	RAHOITUSLASKELMA.....	44
3.4	TASE	45
3.5	KONSERNILASKELMAT	46
4.	LIITETIEDOT	50
4.1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	50
4.2	TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	52
4.3	TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	55
4.4	OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ	57
4.5	TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	58
4.6	VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	60
4.8	HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	62
5.	ERIYTEYT TILINPÄÄTÖKSET.....	66
5.1	VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	66
6.	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN	68
7.	LUETTELOT JA SELVITYKSET	69

1. TOIMINTAKERTOMUS

OLENNAISET TAPAHTUMAT TALOUDESSA JA TOIMINNASSA

1.1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2023 on valmistunut ja tämä on perinteisesti se aika kunnallisessa toimintaympäristössä, kun vedetään yhteen, miten se vuosi meni.

Vuosi 2023 alkoi muutoksilla, kun Mäntyharjun kunnan ateriapalveluiden henkilöstö siirtyi Järvi-Saimaan Palvelut Oy:n palvelukseen. Kunnantalon tilaratkaisuja lähdettiin etsimään aktiivisesti siten, että vaihtoehtoja etenemiseksi on tiedossa useita. Lisäksi kuntaan valittiin uusi kunnanjohtaja loppukesällä. Vuoden 2023 lopussa kunta oli vielä kokonaan uuden kysymyksen, kun naapurikunta Pertunmaan osalta päätettiin aloittaa erityinen kuntajakoselvitystä tavoitteena, se että Pertunmaa liitettäisiin johonkin sen naapurikunnista 1.1.2025 alkaen. Helmikuussa 2024 asia jatkui siten, että kuntaliitosta selvitetään siten, että Pertunmaa yhdistyisi Mäntyharjuun.

Mäntyharjun kunnan talouden näkymissä tapahtui selkeä käänös vuoden 2023 aikana. Sote-uudistuksen negatiivinen vaikutus kunnan rahoituspohjaan, inflaatio ja kasvaneet kustannukset yhdistettynä verotulokertymien kasvuun johtivat siihen, että vuodelle 2024 laadittiin jo 800 000 euroa alijäämäinen budjetti. Taloustilanteen vakauttamiseksi kunta tilasi Inspiralta selvityksen talouden sopeuttamistarpeista ja viesti oli selvä; sopeuttaviin toimenpiteisiin tulee ryhtyä välittömästi.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä on varauduttu tulevaan kunnantalon purkuun 400 000 eurolla, joka helpottaa tulevien päätösten tekemistä talouden ollessa alijäämäinen. Edellä mainitun purkuvauruksen ja muiden alaskirjausten jälkeen tilinpäätös jää lopulta ylijäämäiseksi 125 000 euroa. Kunnan lainakannassa ei ole lähivuosina tapahtunut oleellisia muutoksia, koska investoinnit ovat painottuneet korjausvelan hallintaan.

Mäntyharjun uutena kunnanjohtajana haluan kiittää kunnan henkilöstöä, viranhaltijoita ja luottamushenkilöorganisaatiota hyvin hoidetusta kuntataloudesta. Yhdessä rakennamme tulevaisuuden Mäntyharjua!

Juho Järvenpää
kunnanjohtaja

1.1.2 KUNNAN HALLINTO

Mäntyharjun kunnan tilivelvolliset ajalla 1.1.2023-31.12.2023 ovat:

Toimielin	Viranhaltija
Kunnanhallitus	kunnanjohtaja hallinto- ja talousjohtaja
Sivistyslautakunta	sivistysjohtaja lukion rehtori Yhtenäiskoulun rehtori kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimen johtaja varhaiskasvatuksen johtaja vapaa-aikasihteeri kulttuurituottaja nuorisotyöntekijä
Tekninen lautakunta	tekninen johtaja
Rakennuslautakunta	rakennustarkastaja

Tilivelvollisia ovat lisäksi kyseisten toimielinten jäsenet.

1.1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Jouko Niemen ja Satu Tolosen toimittamassa ja Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemassa teoksessa Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2023 todetaan Suomen yleisestä kehityksestä seuraavaa:

”Alueiden työllisyyden ja talouden tilanne on heikentynyt ja useilla alueilla ovat odotukset lähitulevaisuuteen apeat. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset heikentävät tilannetta monilla toimialoilla, korkea korkotaso ja hintojen nousu näkyvät kulutuksen hiipumisena, ja varsinkin rakentamisen toimialan vaikeudet heijastelevat sekä aluetalouteen että työllisyyteen. Myös metsäteollisuuden sopeutumistoimilla on suuria alueellisia vaikutuksia. Talouden alakulosta odotetaan kuitenkin lyhytaikaista ja ensi vuoden syksyn osalta näkymät ovat jo kirkastuneet.”

Etelä-Savon tilanteesta ja näkymistä julkaisussa todetaan:

”Etelä-Savossa yritysten suhdannenäkymät ovat parhaat koko maassa, osoittaa syksyn pk-yritysbarometri. Venäjän hyökkäyssota näkyy Etelä-Savossa hieman muuta maata harvemmin kielteisinä vaikutuksina pk-yritysten liiketoimintaan. Etelä-Savossa katsotaan luottavaisin mielin tulevaan, mikä on tärkeä uutinen alueen elinvoiman kannalta.”

Toisaalta em. teoksessa siteerataan Finnveraa:

Näkymät Etelä-Savossa ovat sumuiset. Investointeja on liikkeellä (ainakin Finnveralla, ja sama kuuluu pankeista) todella vähän. Korkojen nousu, inflaatio ja muutenkin epävarma tilanne koko talouskehityksessä vaikuttavat siihen, ettei peliliikkeitä oikein uskalleta tehdä.”

Tilastokeskuksen mukaan Mikkelin seutukunnan (Mikkeli, Hirvensalmi, Kangasniemi, Mäntyharju, Pertunmaa ja Puumala) väkiluku vuoden 2023 lopussa oli 68 496 henkilöä. Vuoden aikana vähennystä tuli 186 henkilöä.

Vuoden 2023 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Mikkelin seudulla 11,7 % ja Mäntyharjussa 11,4 %.

1.1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Muutokset on esitetty toimialojen toimesta.

1.1.5 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Kunnassa tehdään erillinen henkilöstökertomus.

1.1.6 YMPÄRISTÖASIAT

Kunnan suurin ympäristöriski sisältyvät vesi- ja viemärlaitoksen toimintaan. Laitos laatii toiminnastaan vuosittain kertomuksen.

Ympäristöasioihin liittyvistä viranomaistehtävistä vastaa Mikkelin Seudun Ympäristöpalvelut.

1.1.7 MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korrupktion ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista.

Em. asioissa on oleellista, että toimintaohjeet ja päätäntävalta on selvä. Toimintakulttuuri tulee olla sellainen, että organisaation jokaisella tasolla on kyky puuttua havaittuihin epäkohtiin erityisesti silloin kun epäkohdat kohdistuvat esimiesten toimintaan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää hankintojen ja laskujen kierron prosesseihin.

Asiaan oleellisesti liittyvä hallintosäntö on tullut voimaan 5.6.2023.

1.1.8 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Suomen talouden yleinen kehitys heijastuu kuntatalouteen. Tuleva kehitys kunnassa riippuu, löydetäänkö tasapaino käyttötalouden kulujen, vero- ja valtionosuuksien kertymän ja investointivarausten välillä. Kunnan negatiivinen väestökehitys vaikuttaa sekä verotulokertymään että valtionosuuksiin.

Vaikkakin taloudellinen vastuu sosiaali- ja terveystalouksista ja pelastustoimesta on poistunut kunnalta, jää kunnan taloutta rasittamaan tehdyt investoinnit ja niihin kohdistuvat velat. Käyttötalouteen tulee löytää tasapaino, joka huomioi palvelukysynnän ja väestökehityksen, jotta palvelut ja tulevat investoinnit voidaan kattaa kestävästi.

Mäntyharjun kunnalla on toimintavaihtoehtoja kohdata tulevat taloudelliset haasteet; taseessa on kertynyt ylijäämää, kunnan poisto-ohjelman pitkiä poisto-aikoja on pystytty viime vuosina kompensoimaan sumupoistojen lisäksi tehdyillä kirjanpitolain edellyttämällä poistoilla, kunnallisvero on alle maakunnallisen keskiarvon ja yritystoiminta kunnassa on elinvoimaista rakentuen usean eri toimialan varaan.

1.1.9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Riskillä tarkoitetaan haitallista tekijää tai tapahtumaa, jonka toteutuessa kunnan toiminta ei saavuta sille asetettuja tavoitteita. Riski voi toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia tappioita tai se voi vaarantaa kuntakonsernin toimintaa tai sen jatkuvuutta. Toisaalta riski voi olla myös menetetty mahdollisuus.

Riskit jaotellaan seuraavasti:

- strategiset riskit
- taloudelliset riskit
- toiminnalliset riskit sekä
- vahinkoriskit

Mäntyharjun kunnassa tunnistetaan seuraavat riskit ja tulevan toiminnan kehittymiseen vaikuttavat epävarmuustekijät:

Strategiset riskit

Strategiset riskit ovat kunnan pitkän aikavälin tavoitteita ja niiden kannalta olennaisia menestystekijöitä uhkaavia riskejä. Kunnan tulevan kehityksen ennustaminen on haasteellista.

Toteutettu sote-uudistus vaikuttaa kuntien – myös Mäntyharjun - taloudelliseen asemaan useiden vuosien ajan eri tavoin. Riskinä on, että kunnan kyky ylläpitää jäljelle jääviä toimintoja ja toteuttaa suunniteltuja investointeja heikkenee.

Asukasmäärän laskun hidastamiseen liittyvä tavoite on keskeinen alueen kehittymisen kannalta. Mäntyharjun kunnan väestömäärän kehitys on markkinointiponnisteluista huolimatta ollut viime vuosina negatiivinen. Etätyöskentelymahdollisuuksien lisääntymisen toivotaan tuovan käänteen vallitsevaan tilanteeseen. Väestön ikärakenteeseen liittyy riski, kun yli 65-vuotiaiden osuus työikäisestä väestöstä tulee entisestään kasvamaan. Lasten määrän väheneminen ja väestön ikääntyminen tulee väistämättä vaikuttamaan kunnan palveluverkkoon, talouteen valtiosuusjärjestelmän kautta sekä pitkän aikavälin strategiaan tavoitteisiin.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kunnan talouden tasapainoon, investointeihin ja rahoitukseen. Keskeinen Mäntyharjun kuntaa koskeva taloudellinen riski liittyy verotulojen ja valtiosuuden kehitykseen. Yhteisövero on herkkä suhdanteille ja jako-osuuden muutoksille. Kunnallisverokertymään vaikuttaa sekä väestömäärän kehitys että väestön ikääntyminen.

Taloudellisen toimintaympäristön merkittävä riski liittyy investointitarpeiden hallintaan ja velkaantumiseen. Asiaan on kiinnitetty Inspira Oy:n tuottamassa Mäntyharjun kunnan taloudellista kehitystä koskevassa raportissa.

Kunnan lainamäärään liittyy korkoriski, joka syntyy vaihtuvakorkoisten lainojen viitekorkojen muutoksista. Mäntyharjun kunta onkin varautunut nousseiden korkojen tilanteeseen kiinnittämällä nostetut lainat pitkiin 10 vuoden kiinteisiin korkoihin. Johdannaisilla toteutettua korkosuojausta kunta ei ole käyttänyt.

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla ja tätä kautta riittävän kassavarannon ylläpidolla.

Konserniyhteisöomistuksiin liittyy riskejä, joilla voi olla merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia. Konserniohjauksen ja -valvonnan menettelyitä pyritään kehittämään siten, että merkittäviä riskejä ei toteudu ja omistusten arvo säilyy. Konserniohjauksesta puhuttaessa on olennaista tunnistaa myös erilaisin sopimuksin järjestettyyn toimintaan liittyvät riskit. Näitä riskejä hallitaan sopimusvalvonnalla ja poikkeamiin reagoimalla.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen, henkilöstön toimintaan, organisaation sisäisiin prosesseihin ja resursseihin sekä väärinkäyttöihin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan.

Operatiivisen toiminnan häiriötilanteita hallitaan osana johdon ja esimiesten normaalia jokapäiväistä toimintaa. Merkittävistä alueellisista häiriötilanteista selvittää eri viranomaisten yhteistoiminnalla. Häiriötilanteisiin liittyvään kunnan tiedottamiseen on viime aikoina kiinnitetty lisähuomioita ja sitä pyritään edelleen kehittämään.

Osaavan henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen liittyvät haasteet ovat koko kuntasektorille tuttuja. Kuntien haastava taloudellinen tilanne vaikuttaa myös työhyvinvointiin ja aiheuttaa epävarmuutta henkilöstön keskuudessa. Mäntyharjun kunnan johto yhdessä työterveyshuollon kanssa seuraa tilannetta ja pyrkii tukemaan henkilöstön työssä jaksamista toimenpiteillä, joilla vähennetään työn

henkistä kuormittavuutta, työtaturmia ja sairastavuutta. Henkilöstöön liittyviä riskejä tarkastellaan jäljempänä toimialakohtaisesti.

Tietojärjestelmien toimivuuteen liittyvän haavoittuvuuden lisäksi tietoturvariskit ovat lisääntyneet. Mäntyharjun kunta pyrkii hallinnoimaan näitä riskejä mm. ohjeistuksella, koulutuksella, teknisin keinoin sekä kriittisten palveluiden ulkoistamisella.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskejä voi aiheutua odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoutuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Vahinko- ja vastuuriskejä rajataan vakuuttamalla. Vakuutusturvan kattavuutta seurataan ja tarvittavat päivitykset saadaan voimaan lyhyelläkin varoitusaajalla.

Työsuojeluriskit arvioidaan säännöllisesti. Riskejä pyritään vähentämään kouluttamalla ja opastamalla esimiehiä ja muuta henkilöstöä työsuojeluasioissa.

Toimialakohtaisia vahinkoriskejä on kuvattu tarkemmin jäljempänä.

Hallinnon toimiala

Toiminnalliset riskit:

a) henkilöstöriskit (saatavuus, osaaminen, turvallisuus)

Seuraavien vuosien aikana tapahtuva eläköityminen ja sen mukana organisaatiosta pois lähtevä tietotaito on riski. Myös uuden henkilön rekrytointiin liittyy aina riski rekrytointin onnistumisesta.

Hallinnon jo tapahtunut keventyminen aiheuttaa lomien ym. poissaolojen aikaisen sijaistushaasteen. Haastetta voidaan pienentää sisäisen tiedonjaon parantamisella ja lomien rytmityksellä / keskittämällä.

Osaaminen

Sähköisen työympäristön kehittyminen ja toimintatapojen muutokset, sekä suositusten ja säädösten muuttuminen vaativat osaamisen kehittämistä – pelkkä ylläpito ei riitä. Muutokset kuormittavat, mutta myös motivoivat. Keskeisiä tekijöitä jatkuvassa muutoksessa mukana pysymisessä ovat koulutus ja osaava johtaminen.

Turvallisuus

Kunnanviraston aukioloaikoja on muutettu siten, että talossa on riittävästi henkilöitä paikalla, ettei haastavia asiakastilanteita kohdata yksin. Kunnanvirastossa työskentelevien terveysturvallisuutta uhkaavaksi tekijäksi voidaan lukea viraston sisäilman laatu. Sisäilmatilanne on aiheuttanut poikkeusjärjestelyjä henkilöstön työskentelytilojen osalta.

b) muut riskit

Hallinnossa painotetaan hyvän ja tehokkaan hallintokulttuurin luomista. Organisaatiossa tulee vallita yhtenäinen käsitys kuntalaisia palvelevasta hyvästä hallintotavasta. Hallinnon toiminnan tulee olla avointa ja asioiden käsittelyn julkista sekä päätökset perusteltuja. Ennen päätöksentekoa tulee selvittää eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia. Riskinä on asioiden kiireellisyys, joka heijastuu valmisteluun. Riskiä voidaan vähentää lisäämällä hallinnon toiminnan suunnitelmallisuutta. Kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua edistetään asioista tiedottamisella ja hallinnon prosessien avaamisella. Mikäli menettelyvirheitä esiintyy, toimintatapoja muutetaan vaatimusten mukaisiksi.

Tietosuojaa uhkaavat riskit ovat kasvaneet niin maailmanlaajuisesti kuin valtakunnallisestikin. Myös kunnan organisaatiossa kuin kunnalle ostopalveluja tuottavissa organisaatioissa on todettu

tietoturva- ja tietosuojaloukkausten yrityksiä. Riskiä on minimoitu koulutuksella ja neuvonnalla, sekä osallistamalla asiaan liittyviin valmiusharjoituksiin. Tietosuoja-asioissa Mäntyharju toimii yhteistyössä Mikkelin kaupungin kanssa.

Vahinkoriskit:

a) omaisuuteen kohdistuvat

Aiemmin mainitun mukaisesti Mäntyharjun kunnan omaisuuteen liittyviä riskejä hallitaan kattavalla vakuutusturvalla.

b) muut riskit

Kunnalla on henkilöstöriskejä varten lakisääteinen työtaturmavakuutus, etätyövakuutus ja työmatkavakuutus. Myös luottamushenkilöt ovat vakuutettuja luottamustehtäviin liittyvillä matkoilla. Hallinnon toimialan tehtävissä tapahtuvia virheitä varten on voimassa hallinnon ja talouden vastuuvakuutukset.

Sivistyspalveluiden toimiala

Riskienhallinnan tavoitteena on toiminnan jatkuvuuden, kannattavuuden, asiakkaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin turvaaminen. Se on ennakoivaa, järjestelmällistä ja jatkuvaa organisaation päivittäistä toimintaa ja johtamista, jossa jokainen tietää oman tehtävänsä ja tavoitteensa ja niihin liittyvät laatuvaatimukset.

Sivistystoimessa riskienhallinta on osa johtamista ja arkipäivän työtä – ei yksittäinen projekti. Riskienhallinnan asema perustuu siihen, että se auttaa organisaatiota saavuttamaan perustavoitteensa ja turvaa ne.

Toiminnalliset riskit:

Henkilöstöriskit (saatavuus, osaaminen, turvallisuus)

Saatavuus

Sivistyspalveluiden henkilöstön saatavuuteen liittyy kelpoisuuden omaavien työntekijöiden saatavuuden osalta riski. Sivistyspalveluissa on useita alueita, jotka ovat yhden työntekijän varassa, mikä aiheuttaa toimintaan haavoittuvuutta. Avoimeksi tulleet virat tai toimet ovat olleet täytettävissä ns. normaalein rekrytointitoimin, mutta maanlaajuisesti tiettyjen henkilöstöryhmien saatavuuksissa olevat haasteet aiheuttavat saatavuusongelmia myös Mäntyharjussa. Virkojen ja toimien osalta kelpoisien henkilöiden saatavuusongelma koskee tällä hetkellä lähinnä sijaishenkilöitä. Erityinen haaste on tällä hetkellä varhaiskasvatuksen osaajien saatavuus.

Kunnan perusopetuksen oppilasmäärä on vähenemässä, mikä lisää painetta useamman aineen kelpoisuuteen samalla opettajalla. Kunta kannustaa kaksoispätevyyden hankintaan.

Saatavuutta on turvattu hyvillä työoloilla ja työhyvinvoinnin kehittämällä (mm. mahdollisuus koulutuksiin ja työnohjaukseen, työn sisällön kehittämiseen jne.).

Osaaminen

Yhteiskunta on jatkuvassa muutoksessa. Henkilöstön osaamisen varmistaminen ja täydennyskoulutuksiin osallistuminen on ensiarvoisen tärkeää. Henkilöstön koulutushalukkuus on sivistyspalveluissa ollut kiitettävällä tasolla. Myös vertaisoppimiseen on kiinnitetty huomiota mm, benchmarking-toimintaa lisäämällä.

Koulutusta toteutetaan osittain hankerahoituksen turvin. Mikäli hankerahaa ei ole käytettävissä, paineet kunnan talousarvion suhteen kasvavat. Osaamisen kehittämisessä on hyödynnetty mm. kansalaisopiston kursseja.

Henkilöstön sitouttaminen muutoksiin on turvattu osallistavilla työtavoilla, koulutuksilla ja riittävän pitkäkestoisella perehdytyksellä uusiin toimintoihin.

Turvallisuus

Henkilöstö kohtaa entistä useammin haasteellisia ja arvaamattomasti käyttäytyviä asiakkaita. Riskien tunnistaminen ja ennalta ehkäisevä toiminta on tärkeää. Yksiköitä on ohjeistettu mm. välttämään riskitilanteissa yksin työskentelyä. Erilaisilla rakenteellisilla ratkaisuilla, mm. poistumisteiden huomioimisella, kameravalvonnalla ja lukituksen suunnittelulla, on pyritty pienentämään riskiä.

Yksiköiden varautumissuunnitteluun on kiinnitetty huomiota sivistystoimen valmiussuunnitelmaa laadittaessa. Häiriöiden ja riskien realisoitumista on paikallisesti harjoittelu mm. rakennuksesta poistumisen muodossa ja alueellisella tasolla säteilyonnettomuuden muodossa.

Tietojärjestelmien toimivuus

Koulujen päätietojärjestelmien ylläpito on ohjelmistotoimittajilla. Tällä tavoin tietojärjestelmän kaatumisesta aiheutuvia riskejä on saatu pienennettyä. Verkkokansioista otetaan päivityksiä kunnan yleisen käytännön mukaan. Koska sivistyspalveluissa toimintaa hoitavat yksittäiset henkilöt, on tärkeää, että toimintaan liittyviin tietoihin päästään käsiksi myös työntekijän vaihtuessa.

Vahinkoriskit:

a) Omaisuuteen kohdistuvat

Omaisuuteen kohdistuvia riskejä ovat esim. luonnon onnettomuuden, tulipalot, vesivahingot, sähkökatkokset ja vahingonteot. Kameravalvonnan käyttöönotto on vähentänyt merkittävästi kiinteistölle ja muulle omaisuudelle aiheutettua ilkivaltaa. Yhtenäiskoululle ja päiväkotia Mustikkatassuun toteutettu varavoimakone varmistaa toiminnan jatkumahdollisuuden häiriötilanteissa.

Avainhallintaa on systematisoitu ja rekisterit ovat ajan tasalla.

b) muut riskit

Toimintaan kohdistuu em. lisäksi joukko ns. yleisiä riskejä: sähköhäiriöt, ruoan jakelun häiriöt, kyberhyökkäykset, ympäristöriskit, liikenteen aiheuttamat riskit, terveysriskit jne. Kunnan yleisessä ja sivistystoimen valmiussuunnitelmissa on pyritty varautumaan näihin. On perusteltua uskoa, että riski toteutuu todennäköisimmin sähkönsyötön häiriönä. Liikenteen osalta riskeihin on vaikutettu kiinteistöjen piharatkaisuihin. Keskeisiin riskeihin laaditaan valmiussuunnitelman liitteeksi tulevat tarkennetut toimintakortit.

Pandemian aikaiseen toimintaan on erilliset ohjeistukset.

Hanketoiminta

Sivistyspalveluissa toiminnan kehittämisessä avainasemassa on hanketoiminta. Hanketoimintaan liittyy rahoitusriski mm. omarahoituksen osalta (hankerahoituksen takaisinperintä). Lisäksi hankeraportointi (väli- ja loppuraportointi) vaativat selkeän aikataulutuksen ja sen noudattamisen.

Hankkeiden avainhenkilöiden vaihtumiset aiheuttavat riskejä hankkeiden toteutumiselle, sillä hankkeiden koordinoimisessa tarvitaan erinomaista substanssiosaamista ja hallinnoinnissa erityistä hanke-

ja rahoitusosaamista. Hankeosaajien saatavuus on haasteellista ja hanketoiminnan oppiminen ilman kokemusta on hidasta.

Hankekumppaneiden sitoutuminen on myös varmistettava.

Teknisten palvelujen toimiala

Toiminnalliset riskit:

a) henkilöriskit (saatavuus, osaaminen, turvallisuus)

Saatavuus

Henkilöstön saatavuus teknisten palveluiden toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin ei ole tällä hetkellä ongelma. Määräaikaisiin tehtäviin on ollut myös hyvin saatavilla tekijöitä. Sesonkiluonteinen toiminta aiheuttaa haasteita.

Osaaminen

Henkilöstöllä jo olevaa osaamista hyödynnetään paremmin työsuorituksia suunniteltaessa. Lisäkouluttautumiseen kannustetaan resurssien puitteissa. Myös työn ohessa tapahtuvaa opiskelua tuetaan koko kuntaa koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

Puutteet osaamisessa voivat johtaa siihen, että tehdään turhaa työtä tai työn suorittamisessa tapahtuu virheitä. Jos osaamista puuttuu, esimerkiksi tehtävien sijaistaminen on ongelmallista.

Turvallisuus

Mäntyharju kunnan toimitilaturvallisuuden kehityshanke on valmistunut vuoden 2021 aikana. Kehityshankkeessa esiin tulleita kehitystoimenpiteitä on toteutettu ja edelleen toteutetaan.

Kunnan toimitilojen osalta ylimääräisistä ylläpidettävistä tiloista tulee päästä eroon ja käyttöön jäävien tilojen ennakoivaan ylläpitoon tulee varata riittävät resurssit. Tulee huolehtia sujuvasta yhteistyöstä oman työn ja urakoitsijoiden välillä.

Henkilöstön työturvallisuudesta pidetään huolta säännöllisillä tarkastuksilla ja esimiesten seurannalla. Työturvallisuuskoulutukset sekä työturvallisuuskorttikoulutukset toteutetaan määräajoin. Henkilökohtaisien suoja- ja turvallisuusvälineiden käyttö on pakollista niitä vaativissa työtehtävissä. Konekaluston tarkastukset suoritetaan määräysten mukaan.

Yleisten alueiden osalta (leikkipuistot, liikuntapaikat) kuluttajaturvallisuuteen vaikutetaan pitämällä turvallisuusasiakirjat ajan tasalla.

Tietojärjestelmien toimivuus

Kunnan yleisten ict-riskien lisäksi vesihuoltolaitoksella riskit liittyvät valvontaohjelmiin ja kaukovalvontaan.

Rakennusten rakennusautomaatiojärjestelmien nykytila on kartoitettu ja ns. Rakennusautomaatio-käsikirja muodostaa tavoitetilan taloteknisten järjestelmien sekä hälytysjärjestelmien toiminnalle. Rakennusautomaatiojärjestelmiä päivitetään ja yhdenmukaistetaan sujuvan ja varman toiminnan varmistamiseksi.

Käyttöön otetulla sähköisellä huoltokirjaohjelmistolla varmistetaan sujuva tiedonkulku.

Vahinkoriskit:

Omaisuuheen kohdistuvia riskejä ovat mm. luonnon onnettomuudet, tulipalot, vesivahingot, sähkökatkokset, ilkivalta, laitehäiriöt. Ympäristö- ja terveystarve riskejä ovat mm. suuronnettomuudet, ydinvoimalaonnettomuudet, pandemiat, käyttöveden laatuhäiriöt ja jätevedenpuhdistamon toimintahäiriöt. Näihin on laadittu varautumissuunnitelmat, joiden päivitystarve tarkastetaan vuosittain. Varautumisessa tehdään yhteistyötä kaikkien Etelä-Savon kuntien ja Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa.

Vesilaitoksen toimintavarmuus on ollut ajoittain hyvin haavoittuva johtuen vähäisestä henkilöstöressistä. Toimintavarmuutta on pyritty parantamaan henkilöstöjärjestelyillä sekä varautumalla ennakoon poikkeusoloihin mm. varavoimalla. Laajamittaiset ja pitkäaikaiset sähkökatkot voivat aiheuttaa ylivuotoja vesistöön. Pitkäkestoisten sähkökatkosten aikana voi tulla ongelmaksi myös polttoaineen saatavuus varavoimalle.

Rakennusten korjausvelka on myös vahinkoriski mahdollisten vesikattovuotojen, sisäpuolisien vesivuotojen, sähkötekniikan järjestelmien paloturvallisuuden osalta. Vahinkoriskit lisääntyvät, mikäli rakennusten ylläpito ei ole riittävällä tasolla ja yleiset turvallisuusohjeistukset ajan tasalla. Myös käyttäjillä on suuri rooli esimerkiksi paloturvallisuuden toteutumisessa ja mahdollisissa ensisammutus tehtävissä. Vahinkoriskit liittyvät oleellisesti myös henkilöturvallisuuteen tilojen käyttäjien osalta.

1.2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäinen valvonta on oleellinen osa kunnassa tehtävää normaalia johtamistyötä ja siitä vastaavat ennen kaikkea esimiesasemassa olevat työntekijät. Säännölliseen valvontaan kuuluvat muun muassa

- talousarvion toteutumisen seuranta
- toimintaperiaatteiden ja ohjeiden noudattamisen valvonta
- viranhaltijoiden ja toimielinten päätösten seuranta
- toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta osavuosikatsausten yhteydessä
- osto- ja myyntilaskutuksen tarkastus- ja hyväksymisjärjestelmän ylläpitäminen

Organisaation tehtävät ja päätösvalta on vahvistettu hallintosäännössä. Tehtäväalueiden tavoitteet on asetettu talousarviossa ja niiden toteutumista seurataan johtoryhmässä sekä kunnanhallituksessa ja toimialojen lautakunnissa. Toimintaa ja taloutta koskevista tavoitteista raportoidaan kunnanvaltuustolle kolmannesvuosiraportoinnin yhteydessä sekä tilinpäätöksessä. Kunnanhallitus saa raportin taloustilanteesta kuukausittain. Talouden seuranta ja analysointi toimialoilla on jatkuvaa, jotta poikkeamiin on mahdollista reagoida riittävän ajoissa.

Riskienhallintaprosessi on kuvattu valtuuston loppuvuonna 2020 vahvistamissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa. Kaikille toimialoille ulottuvan riskienhallintaprosessin toteutumiseksi tulee edelleen jatkaa yhteisten toimintamallien kehittämistä ja jalkauttamista. Työsuojeluriskit työpaikoilla arvioidaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa kolmen vuoden välein. Sekä henkilöstöä että omaisuutta turvaavien vakuutusten kattavuus arvioidaan systemaattisesti vuosittain. Myös talousarviovuoden aikana vakuutusturvaan on tehty tarvittavia päivityksiä.

Keskitetysti ja läpi organisaation toteutuvia kontroleja ovat muun muassa taloushallinnon prosessit sekä hankintoihin, maksamiseen, sopimushallintaan, tietoturvaan ja omaisuuden valvontaan liittyvät ohjeiden mukaiset menettelyt. Viime aikoina sopimusten toteutumisen valvontaan on kiinnitetty enenevässä määrin huomioita.

Sisäisellä valvonnalla estetään myös epäeettistä toimintaa ja väärinkäytöksiä. Ohjeisen mukaisesti jokaisella kunnan palveluksessa olevalla henkilöllä, joka työtehtäviensä hoidon yhteydessä havaitsee kunnan toiminnassa epäasianmukaisia menettelytapoja, mahdollisia laiminlyöntejä tai

väärinkäytösepäilyjä, on velvollisuus ilmoittaa havainnoistaan välittömästi esimiehelleen tai toimialajohtajalle.

1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.1. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Toimintakertomuksessa kuvataan niitä olosuhteita ja tapahtumia, jotka vaikuttavat siihen millaiseksi tilikauden tulos ja taloudellinen asema muodostuvat. Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Vertailuvuotena toimii vuosi 2022.

TP Tuloslaskelma 1000 € + tunnusluvut

	2023 1000 €	2022 1000 €
Toimintatuotot	4 903	6 623
Toimintakulut	-18 924	-49 405
Toimintakate	-14 021	-42 781
Verotulot	13 955	25 039
Valtionosuudet	1 873	20 352
Rahoitustuotot ja -kulut		0
Korkotuotot	39	26
Muut rahoitustulot	409	386
Korkokulut	-125	-153
Muut rahoituskulut	-25	-11
Vuosikate	2 105	2 857
Poistot ja arvonalentumiset	-2 015	-1 488
Satunnaiset tuotot	35	0
Tilikauden tulos	125	1 368
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	125	1 368

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	25,9	13,4
Vuosikate/Poistot, %	104	192
Vuosikate, euroa/ asukas	381	514
Asukasmäärä	5 522	5 562

Tuloslaskelma osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneisiin kuluihin.

Mäntyharjun kunnan tuloslaskelman toimintatuottojen kokonaismäärä (ulkoiset ja sisäiset) tilikaudella oli 7.106.330 €, josta ulkoiset toimintatuotot olivat 4.903.000 €.

Toimintakulut (sisäiset ja ulkoiset) olivat 21.126.870 €, josta ulkoiset toimintakulut olivat 18.923.530 €.

Verotulojen kehitys on esitetty alla olevassa taulukossa. Kunnallisverokertymä laski 52,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kiinteistöverot kasvoivat 4,0 %. Yhteisöverotulot pienenevät 41,8 %.

Verotulot jakautuvat verolajeittain seuraavasti:					
	TA 2023	TP 2023	Poikkeama	TP 2022	Muutos %
	+ muutokset		€		TP 2022
Kunnallisvero	8 220 000	8 701 694,30	481 694	18 318 539,36	-52,5
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 428 000	2 209 231,01	-218 769	3 793 345,55	-41,8
Kiinteistövero	2 820 000	3 043 724,02	223 724	2 926 873,19	4,0
Verotulot yhteensä	13 468 000	13 954 649,33	486 649	25 038 758,10	-44,3

Valtionosuuksien toteuma oli 1.872.986 €. Kertymä oli 94,3 % edellisvuotta pienempi. Poistoja ja arvonalennuksia kertyi 2.014.738,87 €.

Toimintakate kertoo jaksotettujen toimintatuottojen ja –kulujen erotuksen, joka on katettava verorahoituksella ja valtionosuuksilla. Toimintakate laski vuoden 2022 tasosta 67,2 % (28.760.680 €). Toimintatuotot kattoivat noin 26 % toimintakuluista.

Vuosikate kuvaa kokonaisrahoituksen riittävyyttä. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Poistojen ja satunnaisten erien jälkeen tilikauden tulos oli 125.215,50 € euroa ylijäämäinen. Kertynyttä ylijäämää oli taseessa vuoden 2023 lopussa 6.812.097,27 €.

1.3.2. TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki kunnan rahanlähteet ja käytöt. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tavoin rahoituslaskelma sisältää ainoastaan ne erät, jotka ovat syntyneet kunnan kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

Toiminnan ja investointien rahavirta, tulorahoitus

kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin eli kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja. Toiminnan rahavirta oli 2.653.577,17 €.

Rahoituslaskelman investoinnit muodostuvat pysyvien vastaavien investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä luovutusvoitoista. Investointimenojen määrä oli vuonna 2023 yhteensä 1.052.013,10 €. Pysyvien vastaavien luovutustuloja kertyi 47.604,84 €.

Vuoden lopussa kunnalla oli lainaa yhteensä 19,2 milj. euroa, joka oli 1,1 milj. euroa vähemmän kuin v. 2022 tilinpäätöksessä.

TP Rahoituslaskelma 1000€ + tunnusluvut

	2023 1000 €	2022 1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 105	2 857
Satunnaiset erät	35	0
Tulorahoituksen korjauserät	514	-38
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 052	-901
Käyttöomaisuuden myynnit	48	149
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 649	2 066
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-14	0
Antolainasaamisten vähennys	88	88
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	8 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 091	-1 903
Lyhytaikaisten lainojen muutos	887	-8 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-989	932
Rahoituksen rahavirta	-1 119	-883
Rahavarojen muutos	530	1 183
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 928	5 398
Rahavarat 1.1.	5 398	4 215
	530	1 183
TP Rahoituslaskelma + tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-3 132	-4 431
Investointien tulorahoitus, %	200,1	317,0
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	1,1
Lainanhoitokate	1,8	1,5
Kassan riittävyys, pv	101,9	37,6
Asukasmäärä	5 522	5 562

Rahoituslaskelman tunnusluvut mittaavat maksuvalmiutta ja kassavarojen riittävyyttä.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, € = tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

*Investointien tulorahoitus = 100*Vuosikate/investointien omahankintameno. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.*

Lainanhoitokate = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset) = 1,8 Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman velvoitteiden hoitoon. Lainanhoitokyvyn katsotaan olevan hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Kassan riittävyys 31.12.2023 = 365*rahavarat/kassasta maksut tilikaudella = 102 pv.

1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase sisältää kunnan omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaisesti. Taseen loppusumma 31.12.2023 oli 45,0 milj. euroa. Taseen loppusumma pieneni edellisestä vuodesta noin 3,0 milj.€.

Taseen tunnusluvut:

Omavaraisuusaste, % = $100 \cdot (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} + \text{saadut ennakot})$ Tunnuslukuarvon hyvänä tasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai alemmaa omavaraisuusastetta on pidettävä jo heikkona ja se merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Tunnusluku kertoo kunnan vakavaraisuudesta, alijäämän sietokyvystä ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \cdot (\text{vieras pääoma} + \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$. Mäntyharju = 113,1. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisin maksusta tulo-rahoituksella.

Lainakantaan lasketaan koko vieraan pääoman määrä vähennettyinä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Mäntyharjun kunnan lainakanta tilikauden lopussa oli 3.635 euroa/as.

Lainat ja vuokravastuut € = vieras pääoma – (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat) + Vuokravastuut

TASEEN TUNNUSLUVUT:

	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	45,2	46,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	113,1	48,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€	6 812	6 687
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 234	1 202
Lainakanta 31.12., 1000€	20 074	20 278
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 635	3 646
Lainat ja vastuut, 31.12.	22 825	23 030
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 133	4 141
Lainasaamiset, 1000€	2 089	2 177
Asukasmäärä	5522	5562

VASTAAVAA	2023	2022
	1000 €	1000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	38 086	41 089
I Aineettomat hyödykkeet	7	65
1. Aineettomat oikeudet	1	56
2. Tietokoneohjelmistot	5	9
II Aineelliset hyödykkeet	33 318	34 259
1. Maa- ja vesialueet	4 475	4 463
2. Rakennukset	23 991	25 169
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 425	4 168
4. Koneet ja kalusto	368	285
5. Muut aineelliset hyödykkeet	59	59
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0	116
III Sijoitukset	4 761	6 765
1. Osakkeet ja osuudet	2 275	4 205
3. Muut lainasaamiset	2 089	2 177
4. Muut saamiset	397	382
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	131	125
2. Lahjoitusrahastojen varat	131	125
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 872	6 764
II Saamiset	945	1 366
Pitkäaikaiset saamiset	14	17
1. Myyntisaamiset	14	17
Lyhytaikaiset saamiset	931	1 349
1. Myyntisaamiset	597	487
3. Muut saamiset	182	66
4. Siirtosaamiset	152	797
III Rahoitusarvopaperit	12	6
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	12	6
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 916	5 392
VASTAAVAA YHTEENSÄ	45 089	47 977
VASTATTAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
A OMA PÄÄOMA	20 374	22 186
I Peruspääoma	13 562	15 499
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 687	5 319
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	125	1 368
C PAKOLLISET VARAUKSET	550	
2. Muut pakolliset varaukset	550	
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	710	588
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	692	578
3. Muut toimeksiantojen pääomat	18	10
E VIERAS PÄÄOMA	23 455	25 203
I Pitkäaikainen	18 418	19 691
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 570	19 090
7. Muut velat	848	602
II Lyhytaikainen	5 037	5 512
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 617	1 188
4. Lainat muilta luotonantajilta	887	
5. Saadut ennakot	3	3
6. Ostovelat	1 198	2 104
7. Muut velat	166	160
8. Siirtovelat	1 166	2 057
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	45 089	47 977

1.5 KOKONAISTULOT- JA MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Verotulojen ja valtionosuuksien merkitys kunnan kokonaistuloista kasvaa joka vuosi. Kunnan tulee jatkossa päivittää maksuperusteet ja tak-sat vuosittain. Kunnan omiin keinoihin lisätä tuloja sisältyy myös omaisuuden myynti.

MÄNTYHARJUN KUNTA		ULKOISET KOKONAISTULOT JA KOKONAISMENOT 31.12.2023				
KOKONAISTULOT		KOKONAISMENOT				
Toiminta	21 727 180			Toiminta	19 073 603	
Toimintatuotot	4 902 992	21,55 %		Toimintakulut	18 923 533	89,13 %
Verotulot	13 954 649	61,34 %		Korkokulut	125 277	0,59 %
Valtionosuudet	1 872 986	8,23 %		Muut rahoituskulut	24 793	0,12 %
Korkotuotot	39 193	0,17 %		Satunnaiset kulut	0	0,00 %
Muut rahoitustuotot	409 183	1,80 %		Tulorahoituksen korjauserät		0,00 %
Satunnaiset tuotot	34 555	0,15 %		- Pakollisten varausten muutos		0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät	513 623	2,26 %		- Muut oikaisut		0,00 %
- Pysyv.vastaav.hyöd.luovutusvoitot		0,00 %		- Pysyv.Vast. hyöd. Luovutustap.		0,00 %
Investoinnit				Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0,00 %		Investointimenot	1 052 013	4,96 %
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	47 605	0,21 %		Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta				Antolainasaamisten lisäykset	14 342	0,07 %
Antolainasaamisten vähennykset	87 931	0,39 %		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 091 087	5,14 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00 %		Lyhytaikaisten lainojen vähennys		0,00 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäykset	887 169	3,90 %		Oman pääoman vähennykset		0,00 %
Oman pääoman lisäykset					21 231 045	100,00 %
	22 749 885	100,00 %				
				Maksuvalmius		1 518 840
				Rahoituslaskelmasta		
				Muut maksuvalmiuden muutokset		-988 907
				Rahavarojen muutos		-529 933
				Yhteensä		-1 518 840

1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.6.1 YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytä-, osakkuus- ja muista omistusyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen		
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut yhtiöt		
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt		
Kuntayhtymät	2	
Osakkuusyhteisöt		3
Muut omistusoikeusyhteisöt		
Yhteensä	4	3

Tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Kotipaikka	Kunnan omistusos. %	Konsernin omistus %
Tytäryhtiöt			
KOY Keskiväli	Mäntyharju	100,00	100,00
Mäntyharjun Yrityskiinteistöt Oy	Mäntyharju	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
Sateenkaaren Koulun kuntayhtymä	Mikkeli	11,43	11,43
Etelä-Savon Maakuntaliitto	Mikkeli	4,288500	4,288500
Osakkuusyhteisöt			
As.Oy Halssinrinne	Mäntyharju	25,40	25,40
Mäntyharjun Suittimäki Oy	Mäntyharju	33,33	33,33
KOY Mäntyharjun Virastokeskus	Mäntyharju	27,53	27,53

1.6.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Mäntyharjun kunnan hallintosäännön mukaan konsernijohtoon kuuluu kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja talous- ja hallintojohtaja. Kunnanhallitus antaa tarvittavat ohjeet yhtiökokousedustajille sekä kuntayhtymien ja kuntakonsernin kokouksia koskevia ohjeita.

Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat toiminnassaan osakeyhtiölakia ja toimivat yhtiöjärjestyksen, osakassopimusten ja yhtiötä sitovien lakien puitteissa. Konserniin kuuluvat keskeiset tytäryhtiöt julkaisevat toiminnastaan osavuositarkastukset ja vuosiraportin.

1.6.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Hyvinvointialueen perustamisen myötä kuntakonsernista on poistunut Etelä-Savon sosiaali- ja terveystoimen ky, Vaalijalan ky ja pelastustoimi.

Kuntajaoston ohjeen 20.2.2015 mukaan poistovajetta ei ole kirjattu tytäryhtiöistä, jotka ovat kirjanneet tilinpäätöksessä suunnitelman mukaiset poistot.

1.6.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Konserniin kehitykseen sisältyy eritasoisia riskejä. Vastuut tytäryhtiöistä ovat täysin Mäntyharjun kunnalla. Tytäryhtiöihin, erityisesti KOY Keskiväliin, sisältyvät taloudellisten riskien huomioiminen onkin oleellista arvioitaessa konsernin tulevaa kokonaiskehitystä.

1.6.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Konsernivalvonta on järjestetty konserniohjeen ja hallintosäännön avulla. Konsernijaosto antaa erilliset ohjeet kuntakonsernin kokouksia varten.

1.6.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot	6 826 794,76	40 432 581,61
Toimintakulut	-19 981 525,19	-81 288 250,92
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	2 196,90
TOIMINTAKATE	-13 154 730,43	-40 853 472,40
Verotulot	13 888 298,49	24 972 011,76
Valtionosuudet	1 872 986,00	20 351 734,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	17 329,71	10 439,68
Muut rahoitustuotot	412 637,44	496 693,61
Korkokulut	-191 336,24	-254 169,19
Muut rahoituskulut	-24 816,70	-54 306,40
Rahoitustuotot ja -kulut	213 814,20	198 657,71
VUOSIKATE	2 820 368,26	4 668 931,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 955 576,42	-2 574 556,57
Arvonalentumiset	-425 858,59	-20 436,97
Poistot ja arvonalentumiset	-2 381 435,01	-2 594 993,54
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	34 554,58	0,00
Satunnaiset erät	34 554,58	0,00
TILIKAUDEN TULOS	473 487,83	2 073 937,53
Laskennalliset verot	-41 124,00	-55 816,00
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	0,00	1 865,14
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	432 363,83	2 019 986,67

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	34,2	49,7
Vuosikate/Poistot, %	118,4	179,9
Vuosikate, euroa/asukas	511	839
Asukasmäärä	5 522	5 562

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 820 368,26	4 668 931,07
Satunnaiset erät	34 554,58	0,00
Tilikauden verot	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	470 741,55	-821 505,71
	3 325 664,39	3 847 425,35
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 333 361,88	-2 685 663,39
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	4 562,54
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	90 486,09	28 574,09
	-1 242 875,79	-2 652 526,76
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 082 788,60	1 194 898,60
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-14 341,60	-257,54
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	-14 341,60	-257,54
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	120 000,00	9 034 982,93
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 091 086,56	-2 098 009,79
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-325 118,54	-8 416 756,24
	-1 296 205,10	-1 479 783,10
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	116 225,12	-48 038,18
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	-5 609,21
Saamisten muutos	400 602,04	-332 431,11
Korottomien velkojen muutos	-1 434 936,06	1 049 340,82
	-918 108,90	663 262,32
Rahoituksen rahavirta	-2 228 655,60	-816 778,32
Rahavarojen muutos	-145 867,00	378 120,28
Rahavarat 31.12.	6 201 830,02	8 008 464,71
Rahavarat 1.1.	6 347 697,02	7 630 344,43
Rahavarojen muutos	-145 867,00	378 120,28
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-6 772	-6 516
Investointien tulorahoitus, %	174,1	59,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	0,6
Lainanhoitokate	2,1	1,0
Kassan riittävyys, pv	34	32

KONSERNITASE**VASTAAVAA**

	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6 852,36	194 497,18
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	4 357,91
Aineettomat hyödykkeet	6 852,36	198 855,09
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 101 104,26	5 081 808,05
Rakennukset	30 833 077,64	43 519 786,96
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 556 594,60	4 509 978,75
Koneet ja kalusto	369 619,56	977 991,87
Muut aineelliset hyödykkeet	58 632,51	64 276,59
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	41 395,80	139 080,71
Aineelliset hyödykkeet	40 960 424,37	54 292 922,94
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	42 046,98	129 542,32
Muut osakkeet ja osuudet sekä osallisuudet	1 590 446,43	1 634 203,04
Muut saamiset	396 696,57	397 246,00
Sijoitukset	2 029 189,98	2 160 991,35
PYSYVÄT VASTAAVAT	42 996 466,71	56 652 769,37
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	9 168,93	6 580,64
Muut toimeksiantojen varat	499 265,74	281 641,53
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	508 434,67	288 222,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	181 991,64
Vaihto-omaisuus	0,00	181 991,64
Saamiset		
Myyntisaamiset	14 250,00	17 100,00
Siirtosaamiset	0,00	189,62
Pitkäaikaiset saamiset	14 250,00	17 289,62
Myyntisaamiset	598 478,30	1 740 757,71
Muut saamiset	214 257,60	530 013,81
Siirtosaamiset	154 777,02	3 024 750,80
Lyhytaikaiset saamiset	967 512,92	5 295 522,32
Saamiset	981 762,92	5 312 811,94
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahanmarkkinainstrumentteihin	11 500,00	6 000,00
Rahoitusarvopaperit	11 500,00	6 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	6 190 330,02	8 002 464,71
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 183 592,94	13 503 268,29
VASTAAVAA	50 688 494,32	70 444 259,83

VASTATTAVAA

	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 562 394,24	15 499 040,60
Muut omat rahastot	802 057,23	832 277,37
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 941 516,76	6 913 759,08
Tilikauden yli-/alijäämä	432 363,83	2 019 986,67
OMA PÄÄOMA	22 738 332,07	25 265 063,71

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	550 000,00	412 430,78
PAKOLLISET VARAUKSET	550 000,00	412 430,78

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	692 319,85	581 558,41
Muut toimeksiantojen pääomat	395 643,86	195 117,49
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 087 963,71	776 675,89

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt	20 247 521,24	31 140 306,66
Muut velat	859 389,47	619 525,52
Siirtovelat	4 036,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	21 110 946,71	31 759 832,18

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt	1 959 234,62	1 903 320,65
Saadut ennakot	17 516,18	21 076,09
Ostovelat	1 328 623,42	4 196 520,61
Muut velat	283 723,57	931 171,62
Siirtovelat	1 235 274,72	4 842 412,97
Laskennalliset verovelat	376 879,33	335 755,33
Lyhytaikainen vieras pääoma	5 201 251,84	12 230 257,26

VIERAS PÄÄOMA

VIERAS PÄÄOMA	26 312 198,55	43 990 089,45
----------------------	----------------------	----------------------

VASTATTAVAA

Taseen tunnusluvut	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	44,9	35,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	116,4	51,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	8 374	8 934
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	1 516	1 606
Lainakanta 31.12., 1 000 €	22 207	33 044
Lainakanta 31.12./asukas	4 022	5 941
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	25 006	37 386
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	4 528	6 722
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Henkilöstömäärä	213	467

Konsernitase sisältää konsernin omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaisesti. Konsernitase osoittaa konsernin varat ja velat sekä vastuut ulkopuolisille. Konsernitase osoittaa konsernin oman pääoman sen jälkeen, kun siitä on vähennetty konserniyhteisöjen väliset keskinäiset saamiset ja velat, konserniyhteisöjen sisäiset katteet ja keskinäinen osakeomistus, erotettu ulkopuolisten omistus ja vähemmistöosuudeksi, ja osakkuusyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta on yhdistelty konsernitaseeseen.

1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

1.7.1 ASIAA KOSKEVA SÄÄNTELY

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

1.7.2 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä –tilille.

Kunnan tilikauden tulos on 125.215,50 euroa ylijäämäinen. Kunnanhallitus esittää tilikauden käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden tulos 125.215,50 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

1.7.3 TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Kunnan taseessa on kertynyt ylijäämää eikä kattamattomia alijäämiä ole. Lakisääteistä velvoitetta tasapainottamisohjelman laatimiseksi ei ole.

2.3.1.5 2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seuranta koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110.5 §). Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailussa on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 110.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4§). Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (14 §, 110 §), määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen (110.4 §) ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta (113 §). Talousarviossa asetettujen tavoitteiden tulee toteuttaa valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa (110 §). Kuntastrategiassa määritellään sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja raportointivelvoite. Sitovuus määritellään talousarviossa ja sen tulee käydä ilmi toteutusvertailusta.

2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Toteutusvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat ja tuloarviot, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteutuman erotus.

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

2.3.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	13 208	13 100		13 100	11 374	-1 726
Toimintamenot	-19 468	-20 100		-20 100	-19 672	428
Toimintakate	-6 260	-7 000		-7 000	-8 298	-1 298
Laskennalliset kustannukset	3 715	7 000	0	7 000	2 649	-4 351
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 545	0	0	0	-5 648	-5 648

Vastuuhenkilö Hallinto- ja talousjohtaja

2.3.1.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
TARKASTUSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	96				577	577
Toimintamenot	-18 824	-22 700		-22 700	-17 141	5 559
Toimintakate	-18 728	-22 700		-22 700	-16 564	6 136
Laskennalliset kustannukset	5 454	22 700	0	22 700	16 564	-6 136
Tilikauden yli-/alijäämä	-13 274	0	0	0	0	0

Kuntalain 121 § mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävät ovat:

1. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
2. huolehtia kunnan ja sen tytäryhtiöiden tarkastuksen yhteensovittamisesta sekä
3. valvoa Kuntal. 84 §:ssä säädetyn luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Vastuuhenkilö Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2.3.1.3 KUNNANVALTUUSTO

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
KUNNANVALTUUSTO						
Toimintamenot	-37 636	-57 000		-57 000	-53 059	3 941
Toimintakate	-37 636	-57 000		-57 000	-53 059	3 941
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-37 636	-57 000	0	-57 000	-53 059	3 941

Vastuuhenkilö Kunnanjohtaja

2.3.1.3 HALLINTOPALVELUT

- Essoten kuntayhtymä on lakkautettu 1.1.2023 lähtien
- Pelastustoimi siirtyy osaksi 1.1.2023 toimintansa aloittavaa Etelä-Savon hyvinvointialuetta
- Kuntouttava työtoiminta (työpaja) siirtyy osaksi 1.1.2023 toimintansa aloittavaa Etelä-Savon hyvinvointialuetta
- pääteaineiston digitalisointi siirtyy vuoden 2023 talousarviossa osaksi rakennusvalvontaa
- eläkejärjestelmän muutoksen aiheuttama säästö

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
KUNNANHALLITUS						
Toimintatuotot	1 881 902	524 600		524 600	335 672	-188 928
Toimintamenot	-34 841 550	-3 686 000		-3 686 000	-2 880 878	805 122
Toimintakate	-32 959 648	-3 161 400		-3 161 400	-2 545 206	616 194
Poistot ja arvonalentumiset	-7 035	-11 700		-11 700	-4 221	7 479
Laskennalliset kustannukset	540 881	1 049 400	0	1 049 400	1 491 381	441 981
Tilikauden yli-/alijäämä	-32 425 802	-2 123 700	0	-2 123 700	-1 058 046	1 065 654

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
ELINVOIMA						
Toimintatuotot		148 500		148 500	140 309	-8 191
Toimintamenot	-192 386	-777 900		-777 900	-723 352	54 548
Toimintakate	-192 386	-629 400		-629 400	-583 042	46 358
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-192 386	-629 400	0	-629 400	-583 042	46 358

Hallintopalvelut

Strategian painopiste:	Talous ja päätöksenteko		
Strategian tavoite:	Tiedolla ja taidolla johtaminen		
Toiminnallinen tavoite:	Tuotetaan parempaa tietoa päätöksenteon ja työn suunnittelun tueksi		
Toimenpide tai avaintulos:	Otetaan käyttöön Kuntamaisema -raportointi		
Merkittävimmät riskit:	Talouden ennustettavuus ja kehitys		
Mittari:	Talouden toteumasta tuotetaan raportti kunnanhallitukselle kuukausittain		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 %	100 %	100 %

Strategian painopiste:	Talous ja päätöksenteko		
Strategian tavoite:	Älykäs sopeuttaminen		
Toiminnallinen tavoite:	Sopeutetaan hallitusti palvelutuotanto vastaamaan resursseja		
Toimenpide tai avaintulos:	Minimoidaan suunnitelmavuosien alijäämä		
Merkittävimmät riskit:	Päätöksentekokyky		
Mittari:	Vuositulostavoite vuonna 2024		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	-3,1 M€	0 €	0,125 M€

Strategian painopiste:	Elinkeinojen menestys		
Strategian tavoite:	Palvellaan yrityksiä erinomaisesti		
Toiminnallinen tavoite:	Yritysten menestyminen		
Toimenpide tai avaintulos:	Autetaan osaavan työvoiman saannissa ja jatkuvan vuoropuhelun kautta saada tietoa palvelutarpeista		
Merkittävimmät riskit:	Taantumien vaikutus elinkeinoelämään		
Mittari:	Taloustutkimuksen haastattelu yrityksille (kokonaistyytyväisyys)		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	v. 2021 6,92	v. 2023 7,5	tulos ei saatavissa

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Mielen hyvinvoinnin tukeminen		
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Kuntalaisilla on mahdollisuus asioiden hoitamiseen fyysisesti sekä verkon kautta		
Toiminnallinen tavoite:	Asiointiliikenteen jatkuvuuden turvaaminen		
Toimenpide tai avaintulos:	Asiointiliikennekilpailutuksen onnistuminen		
Merkittävimmät riskit:	Tarjousten saaminen /hinta		
Mittari:	Reittien määrä		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	7	100 %	100 %

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Mielen hyvinvoinnin tukeminen		
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Työllisyyspalveluita on saatavilla henkilökohtaisesti ja paikallisesti		
Toiminnallinen tavoite:	Paikallisen, henkilökohtaisen palvelumallin kehittäminen työllisyyspalveluissa		
Toimenpide tai avaintulos:	Aktiivinen osallistuminen TE25-hankkeen valmisteluun		
Merkittävimmät riskit:	Työmarkkinat ja työnhakijat eivät kohtaa		
Mittari:	Malli paikallisesta työllisyyspalvelusta		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 %	100 %	50 %

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Kunnanhallitus						
Toimintatuotot	8 637	0		0	53 084	53 084
Toimintamenot	-506 144	-487 800		-487 800	-548 110	-60 310
Toimintakate	-497 508	-487 800		-487 800	-495 026	-7 226
Laskennalliset kustannukset	383 547	59 100	0	59 100	411 265	352 165
Tilikauden yli-/alijäämä	-113 961	-428 700	0	-428 700	-83 761	344 939

Vastuuhenkilöt Kunnanjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja

Yleishallinto

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Yleishallinto						
Toimintatuotot	312 492	224 600		224 600	282 469	57 869
Toimintamenot	-2 813 251	-2 688 200		-2 688 200	-2 089 525	598 675
Toimintakate	-2 500 759	-2 463 600		-2 463 600	-1 807 055	656 545
Poistot ja arvonalentumiset	-7 035	-11 700		-11 700	-4 221	7 479
Laskennalliset kustannukset	863 815	990 300	0	990 300	1 076 715	86 415
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 643 979	-1 485 000	0	-1 485 000	-734 561	750 439

Vastuuhenkilö Hallinto- ja talousjohtaja

Ympäristöpalvelut

	TP 2021	TA 2022	TA- muutokset	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
Ympäristöpalvelut						
Toimintamenot	-173 244	-230 000		-230 000	-189 663	40 337
Toimintakate	-173 244	-230 000		-230 000	-189 663	40 337
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-173 244	-230 000	0	-230 000	-189 663	40 337

Eläinlääkintähuolto, ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu on järjestetty Mikkelin, Hirvensalmen, Pertunmaan ja Mäntyharjun sekä Kangasniemen kuntien yhteistyönä osana Mikkelin kaupungin organisaatiota.

Ympäristölautakunnan, terveystalouden ja ympäristönsuojelun osalta kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen perusteella.

2.3.1.4 SIVISTYSLAUTAKUNTA

- Ruokapalvelut on ulkoistettu 1.1.2023 alkaen
- Hyvinvointialueen aloittamisen mukanaan tuomat toiminnalliset muutokset
- Haasteet opiskeluhuollon mitoituksessa

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	963 725	751 400	10 407	761 807	1 074 468	312 661
Toimintamenot	-10 583 472	-10 541 776	-211 000	-10 752 776	-10 913 707	-160 931
Toimintakate	-9 619 747	-9 790 376	-200 593	-9 990 969	-9 839 239	151 730
Poistot ja arvonalentumiset	-89 007	-107 500		-107 500	-87 008	20 492
Laskennalliset kustannukset	-427 919	-700 400	0	-700 400	-1 014 151	-313 751
Tilikauden yli-/alijäämä	-10 136 673	-10 598 276	-200 593	-10 798 869	-10 940 398	-141 529

Strategian painopiste:	Talous ja päätöksenteko		
Strategian tavoite:	Tiedolla ja taidolla johtaminen, älykäs sopeuttaminen		
Toiminnallinen tavoite:	Kehitämme tiedolla johtamisen käytäntöjä		
Toimenpide tai avaintulos:	Sivistyslautakunta saa säännöllisesti hyödyllistä ja vertailevaa tietoa talousarvion toteutumisesta (kustannukset / asukas, vertailua muihin kuntiin)		
Merkittävimmät riskit:	Päätöksenteon tueksi tuotettavan tiedon on oltava käsiteltävien asioiden kannalta relevanttia		
Mittarit			
Mittari 1:	Otetaan käyttöön Kuntamaisema -raportointi		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 %	100 %	70 %
Mittari 2:	Lautakunnan antama palaute ”Tyytyväisyys saamaani tietoon lautakunnan talouden tilasta (asteikolla 1–5)”		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 (ei mitattu)	yli 3,5	3,8

Strategian painopiste:	Aktiviteetit ja luonto
Strategian tavoite:	Monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri-, liikunta- ja luontoaktiviteetit
Toiminnallinen tavoite:	Kunnan monipuolinen kulttuurielämä säilyy vireänä ja monipuolistuu entisestään. Sivistyspalveluiden toimijat edistävät asukkaiden terveyttä, osallisuutta ja

	hyvinvointia liikunnan, taiteen ja kulttuurin keinoin, huolehtivat kuntalaisten kulttuuristen oikeuksien toteutumisesta sekä edistävät taide ja kulttuuripalvelujen yhdenvertaista saavutettavuutta		
Toimenpide tai avaintulos:	Sivistyspalveluiden yksiköt suunnittelevat ja toteuttavat monipuolisesti kulttuuri- ja liikuntatoimintaa lähiympäristössä (toimintasuunnitelmat)		
Merkittävimmät riskit:	Palvelujen tuottamisen kustannusten nousu. Kuntaan laaditun kulttuurihyvinvointisuunnitelman puutteellinen toteutus tai huomioimatta jättäminen.		
Mittarit			
Mittari 1:	Kulttuurihyvinvointisuunnitelman mukaisen toiminnan toteuttaminen		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	70 %	100 %	90 %

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Terveellisten elintapojen edistäminen		
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Kuntalaisten liikunta-aktiivisuus lisääntyy		
Toiminnallinen tavoite	Tehostetaan liikuntapaikkoihin ja liikuntatoimintaan liittyvää tiedottamista ja yhteistyötä		
Toimenpide tai avaintulos	Mäntyharjun liikuntapaikat sekä ohjatun- ja omaehtoisen liikunnan mahdollisuudet ovat hyvin kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden tiedossa		
Merkittävimmät riskit	Liikuntapaikkoihin tehtyjä panostuksia ei saada täysin hyödynnettyä ilman kattavaa tiedottamista ja toimivaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Liikuntaneuvonnan ja elintapaohjauksen alueelliset resurssit jäävät hyödyntämättä, ellei yhdyspintatyö ole kunnassa organisoitua		
Mittarit			
Mittari 1:	Liikunnan edistämisen verkosto tai kumppanuuspöytä on perustettu ja se koordinoi liikuntaan liittyvää yhteistyötä ja viestintää (verkosto koostuu liikuntapalvelujen käyttäjistä sekä seura- ja yhdistys- ja kuntatoimijoista)		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	25 %	100 %	100 %
Mittari 2:	Liikuntaneuvonnan yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa käynnistynyt ja vastuut nimetty		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 %	100 %	70 %

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Mielen hyvinvoinnin tukeminen		
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Kuntalaisten kokema osallisuus vahvistuu ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa elinympäristönsä asioihin		
Toiminnallinen tavoite	Sivistyslautakunnan alaisuudessa järjestettävässä toiminnassa huomioidaan kuntalaisten osallisuuden edistäminen		
Toimenpide tai avaintulos	Osallisuuden edistämisen toimintatavat on kuvattu ja sivistyslautakunnan alaisissa toimintayksiköissä. Kuntalaisilla ja palvelun käyttäjillä on mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin		
Merkittävimmät riskit	Ilman selkeää toimintaohjetta ja tukea osallisuuden edistämiseen, toimet voivat jäädä yksittäisiksi ja vaikutuksiltaan vähäisiksi		
Mittarit			
Mittari 1:	Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin prosessi on kuvattu ja se on osa lautakunnan ja sen alaisten viranhaltijoiden päätöksentekoa		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	25 %	100 %	60 %
Mittari 2:	Lautakunnan alaisten yksiköiden toimintasuunnitelmissa on kuvattu, miten kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen / suunnitteluun		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	35 % (ei mitattu)	100 %	70 %

Sivistyslautakunnan hallinto

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Sivistysltk hallinto						
Toimintatuotot	5 434				4 476	4 476
Toimintamenot	-245 817	-278 760		-278 760	-284 003	-5 243
Toimintakate	-240 383	-278 760		-278 760	-279 526	-766
Laskennalliset kustannukset	188 163	211 700	0	211 700	214 127	2 427
Tilikauden yli-/alijäämä	-52 220	-67 060	0	-67 060	-65 399	1 661

Vastuuhenkilö Vs. sivistysjohtaja

Varhaiskasvatus

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Varhaiskasvatus						
Toimintatuotot	123 487	110 000		110 000	102 916	-7 084
Toimintamenot	-1 889 866	-1 896 090		-1 896 090	-1 842 467	53 623
Toimintakate	-1 766 378	-1 786 090		-1 786 090	-1 739 551	46 539
Poistot ja arvonalentumiset	-200	-3 700		-3 700	-120	3 580
Laskennalliset kustannukset	-121 644	-168 500	0	-168 500	-226 582	-58 082
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 888 222	-1 958 290	0	-1 958 290	-1 966 253	-7 963

Vastuuhenkilö Varhaiskasvatuksen johtaja

Perusopetus

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Perusopetus						
Toimintatuotot	343 907	287 000		287 000	505 758	218 758
Toimintamenot	-5 137 011	-5 215 129	-158 250	-5 373 379	-5 521 493	-148 114
Toimintakate	-4 793 104	-4 928 129	-158 250	-5 086 379	-5 015 735	70 644
Poistot ja arvonalentumiset		-31 700		-31 700		31 700
Laskennalliset kustannukset	-301 637	-472 900	0	-472 900	-619 431	-146 531
Tilikauden yli-/alijäämä	-5 094 741	-5 432 729	-158 250	-5 590 979	-5 635 166	-44 187

Vastuuhenkilö Perusopetuksen rehtori

Toisen asteen koulutus

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Toisen asteen koulutus						
Toimintatuotot	116 918	56 700		56 700	106 139	49 439
Toimintamenot	-1 428 015	-1 393 420	-52 750	-1 446 170	-1 453 433	-7 263
Toimintakate	-1 311 097	-1 336 720	-52 750	-1 389 470	-1 347 294	42 176
Poistot ja arvonalentumiset	-1 413	-10 300		-10 300	-848	9 452
Laskennalliset kustannukset	-88 393	-125 800	0	-125 800	-187 194	-61 394
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 400 904	-1 472 820	-52 750	-1 525 570	-1 535 337	-9 767

Vastuuhenkilö Lukion rehtori

Vapaa sivistystyö

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Vapaa sivistystyö						
Toimintatuotot	170 365	130 700		130 700	155 647	24 947
Toimintamenot	-595 681	-494 560		-494 560	-533 150	-38 590
Toimintakate	-425 315	-363 860		-363 860	-377 502	-13 642
Poistot ja arvonalentumiset	-692	-700		-700	-415	285
Laskennalliset kustannukset	-30 175	-39 300	0	-39 300	-52 953	-13 653
Tilikauden yli-/alijäämä	-456 183	-403 860	0	-403 860	-430 871	-27 011

Vastuuhenkilö Kansalaisopiston rehtori

Taiteen perusopetus / Mikkelin musiikkiopisto

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Taiteen perusopetus						
Toimintamenot	-47 480	-47 510		-47 510	-42 735	4 775
Toimintakate	-47 480	-47 510		-47 510	-42 735	4 775
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-47 480	-47 510	0	-47 510	-42 735	4 775

Kirjastopalvelut

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Kirjastopalvelut						
Toimintatuotot	38 606	42 800		42 800	54 162	11 362
Toimintamenot	-425 981	-428 850		-428 850	-464 863	-36 013
Toimintakate	-387 374	-386 050		-386 050	-410 701	-24 651
Poistot ja arvonalentumiset	-256	-300		-300	-154	146
Laskennalliset kustannukset	-25 462	-35 700	0	-35 700	-48 006	-12 306
Tilikauden yli-/alijäämä	-413 093	-422 050	0	-422 050	-458 862	-36 812

Vastuuhenkilö Kirjastotoimenjohtaja

Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut						
Toimintatuotot	165 006	124 200	10 407	134 607	145 371	10 764
Toimintamenot	-813 622	-787 457		-787 457	-771 565	15 892
Toimintakate	-648 615	-663 257	10 407	-652 850	-626 194	26 657
Poistot ja arvonalentumiset	-86 445	-60 800		-60 800	-85 471	-24 671
Laskennalliset kustannukset	-48 770	-69 900	0	-69 900	-94 111	-24 211
Tilikauden yli-/alijäämä	-783 830	-793 957	10 407	-783 550	-805 776	-22 225

2.3.1.6 TEKNINEN LAUTAKUNTA

- Ateriapalvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta Järvi-Saimaan palvelut Oy:n tuottamiksi

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	6 525 669	5 434 800		5 434 800	5 392 408	-42 392
Toimintamenot	-6 444 569	-5 561 170	-92 000	-5 653 170	-6 254 364	-601 194
Toimintakate	81 100	-126 370	-92 000	-218 370	-861 956	-643 586
Poistot ja arvonalentumiset	-1 392 149	-1 473 600		-1 473 600	-1 923 510	-449 910
Laskennalliset kustannukset	-112 498	-358 700	0	-358 700	-467 526	-108 826
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 423 548	-1 958 670	-92 000	-2 050 670	-3 252 992	-1 202 322

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
RAKENNUSLAUTAKUNTA						
Toimintatuotot	192 719	160 000		160 000	151 520	-8 480
Toimintamenot	-220 629	-298 200		-298 200	-264 695	33 505
Toimintakate	-27 911	-138 200		-138 200	-113 175	25 025
Laskennalliset kustannukset	-9 632	-20 000	0	-20 000	-28 917	-8 917
Tilikauden yli-/alijäämä	-37 543	-158 200	0	-158 200	-142 093	16 107

Kiinteistöt

Strategian painopiste:	Talous ja päätöksenteko		
Strategian tavoite:	Pitkäjänteisyys		
Toiminnallinen tavoite:	Tuotetaan parempaa tietoa päätöksenteon ja työn suunnittelun tueksi		
Toimenpide tai avaintulos:	Päivitetyn kiinteistöstrategian pohjalta laaditaan rakennuskohtainen PTS		
Merkittävimmät riskit:	Suunnitelman tekemiseen ei sisälly merkittäviä riskejä.		
Mittarit			
Mittari 1:	Valmiina kohteita (rakennuksia) v. 2023		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	20 %	50 %	50 %

Liikuntatoimi

Strategian painopiste:	Aktiviteetit ja luonto		
Strategian tavoite:	Liikunta- ja luontoaktiviteetit		
Toiminnallinen tavoite:	Kunnan tarjoamalla liikuntamahdollisuuksilla tuetaan kaiken ikäisten omatoimista liikkumista.		
Toimenpide tai avaintulos:	Olemassa olevien kunnan ylläpitämien kohteiden huolto-/ylläpitosuunnitelma laaditaan ja aikatauluista tiedotetaan käyttäjiä.		
Merkittävimmät riskit:	Tieto ei kulje eteenpäin käyttäjille.		
Mittarit			
Mittari 1:	Kohdelistaus ja aikataulutus. Kesäkohteet sekä talvikohteet.		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 %	100 %	80 %

Yleiset alueet

Strategian painopiste:	Kuntaimago		
Strategian tavoite:	Brändikuva ja brändiviestintä		
Toiminnallinen tavoite:	Leikkipuistot toimivat viihtyisinä ympäristöinä ja kaikenikäisten kohtaamispaikkoina.		
Toimenpide tai avaintulos:	Leikkipuistojen kuntoa arvioidaan katsastusraporttien perusteella. Päätetään kehitettävien kohteiden määrä tulevaisuudessa. Ylläpidettävien kohteiden osalta ei tarkastuksissa ilmene turvallisuuspuutteita.		
Merkittävimmät riskit:	Leikkikenttien määrä vähenee		
Mittarit			
Mittari 1:	Listaus kehitettävistä kohteista		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 %	100 %	100 %
Mittari 2:	Turvallisuuspuutteet		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 kpl	0 kpl	31 kpl

Vesilaitos

Strategian painopiste:	Elinkeinojen menestys		
Strategian tavoite:	Monipuolisia asumismahdollisuuksia		
Toiminnallinen tavoite:	Turvallinen vesihuolto asiakkaille sekä taloudellisesti toimeen tuleva, yritystoimintaa tukeva.		
Toimenpide tai avaintulos:	Vesihuollon häiriötön toiminta laitokset huollettuna ja verkosto saneeraukset tehtynä talous luvut huomioiden.		
Merkittävimmät riskit:	Ammatillinen henkilöstö (sen puute), talous (investoinnit puute)		
Mittarit			
Mittari 1:	Vesihuollon häiriöt, toiminta häiriötöntä		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	100 %	98 %	99 %
Mittari 2:	Metriä saneerattua vesijohtoverkosta/vuosi		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	1 %	3 %	1 %

Hyvinvointisuunnitelman painopiste:	Terveellisten elintapojen edistäminen
Hyvinvointisuunnitelman tavoite:	Kuntalaisten liikunta-aktiivisuus lisääntyy
Toiminnallinen tavoite:	Tehostetaan liikuntapaikkoihin ja liikuntatoimintaan liittyvää tiedottamista ja yhteistyötä sekä mahdollistetaan eri lajien toiminta olemassa olevilla liikuntapaikoilla

Toimenpide tai avaintulos:	Liikuntapaikkojen ylläpitosuunnitelma hoitoluokittain tehdään ja julkaistaan. Eri lajeille varataan suoritusajkoja ja varauksista tiedotetaan. Lajikoekilujen kautta uusia harrastajia.		
Merkittävimmät riskit:	Liikuntapaikoilla tyhjäkäyntiä.		
Mittarit			
Mittari 1:	Ylläpitosuunnitelma sekä talvi- että kesäliikuntapaikoille valmis.		
	Lähtöarvo	Tavoitetaso	Toteuma
	0 %	100 %	80 %

Tekninen hallinto

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Tekninen hallinto						
Toimintatuotot	35 277	37 100		37 100	142 873	105 773
Toimintamenot	-226 642	-389 840		-389 840	-412 085	-22 245
Toimintakate	-191 365	-352 740		-352 740	-269 213	83 527
Laskennalliset kustannukset	191 365	248 500	0	248 500	140 175	-108 325
Tilikauden yli-/alijäämä	0	-104 240	0	-104 240	-129 038	-24 798

Vastuuhenkilö Tekninen johtaja

Yhdyskuntasuunnittelu

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Yhdyskuntasuunnittelu						
Toimintatuotot	154				1 335	1 335
Toimintamenot	-100 006	-105 400		-105 400	-94 337	11 063
Toimintakate	-99 851	-105 400		-105 400	-93 002	12 398
Laskennalliset kustannukset	-11 903	-18 400	0	-18 400	-19 404	-1 004
Tilikauden yli-/alijäämä	-111 755	-123 800	0	-123 800	-112 406	11 394

Vastuuhenkilö Maankäyttökoordinaattori

Kuntatekniikka

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Kuntatekniikka						
Toimintatuotot	47 617	32 600		32 600	46 360	13 760
Toimintamenot	-886 085	-858 500	-18 000	-876 500	-833 698	42 802
Toimintakate	-838 469	-825 900	-18 000	-843 900	-787 338	56 562
Poistot ja arvonalentumiset	-293 484	-370 600		-370 600	-368 924	1 676
Laskennalliset kustannukset	-94 607	-149 900	0	-149 900	-156 657	-6 757
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 226 560	-1 346 400	-18 000	-1 364 400	-1 312 919	51 481

Vastuuhenkilö Ylläpitopäällikkö

Kiinteistöpalvelut yhteensä

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Kiinteistöpalvelut						
Toimintatuotot	3 291 913	3 324 700		3 324 700	3 302 135	-22 565
Toimintamenot	-2 638 591	-2 843 910	-54 000	-2 897 910	-3 313 356	-415 446
Toimintakate	653 322	480 790	-54 000	426 790	-11 220	-438 010
Poistot ja arvonalentumiset	-855 490	-851 400		-851 400	-1 316 423	-465 023
Laskennalliset kustannukset	-18 078	-199 300	0	-199 300	-281 602	-82 302
Tilikauden yli-/alijäämä	-220 246	-569 910	-54 000	-623 910	-1 609 246	-985 336

Kiinteistöpalvelut

- Toimintamenot 2023 sisältävät 550.000 € purkuvarausta kunnantalon ja vanhan paloaseman osalta

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Kiinteistöpalvelut						
Toimintatuotot	2 940 476	2 897 500		2 897 500	2 911 645	14 145
Toimintamenot	-2 006 345	-2 075 210	-54 000	-2 129 210	-2 699 654	-570 444
Toimintakate	934 131	822 290	-54 000	768 290	211 992	-556 298
Poistot ja arvonalentumiset	-834 959	-775 500		-775 500	-1 251 862	-476 362
Laskennalliset kustannukset	-13 193	-147 000	0	-147 000	-206 704	-59 704
Tilikauden yli-/alijäämä	85 980	-100 210	-54 000	-154 210	-1 246 574	-1 092 364

Vastuuhenkilö

Ylläpitopäällikkö

Elinkeinotoiminnan ulosvuokraus

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Elinkeinotoiminnan ulosvuokraus						
Toimintatuotot	351 437	427 200		427 200	390 490	-36 710
Toimintamenot	-632 246	-768 700		-768 700	-613 702	154 998
Toimintakate	-280 809	-341 500		-341 500	-223 212	118 288
Poistot ja arvonalentumiset	-20 532	-75 900		-75 900	-64 561	11 339
Laskennalliset kustannukset	-4 885	-52 300	0	-52 300	-74 898	-22 598
Tilikauden yli-/alijäämä	-306 226	-469 700	0	-469 700	-362 671	107 029

Vastuuhenkilö

Ylläpitopäällikkö

Teknisten palveluiden sisäiset palvelut

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Teknisen palvelualueen sisäiset palvelut						
Toimintatuotot	685 045	740 400		740 400	709 182	-31 218
Toimintamenot	-653 111	-734 320		-734 320	-730 645	3 675
Toimintakate	31 934	6 080		6 080	-21 463	-27 543
Poistot ja arvonalentumiset	-19 203	-19 100		-19 100	-13 698	5 402
Laskennalliset kustannukset	-50 357	-129 000	0	-129 000	-135 074	-6 074
Tilikauden yli-/alijäämä	-37 626	-142 020	0	-142 020	-170 235	-28 215

Vastuuhenkilö

Kunnossapitotyönjohtaja

Vesihuoltolaitos

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Vesihuolto - taseyksikkö						
Toimintatuotot	886 916	951 200		951 200	884 144	-67 056
Toimintamenot	-605 544	-548 000	-20 000	-568 000	-757 550	-189 550
Toimintakate	281 372	403 200	-20 000	383 200	126 594	-256 606
Poistot ja arvonalentumiset	-223 972	-232 500		-232 500	-224 465	8 035
Laskennalliset kustannukset	0	-96 300	0	-96 300	0	96 300
Tilikauden yli-/alijäämä	57 400	74 400	-20 000	54 400	-97 871	-152 271

Vastuuhenkilö Vesihuoltomestari

Maa- ja metsätilat

	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Metsätalous						
Toimintatuotot	345 484	348 800		348 800	306 379	-42 421
Toimintamenot	-57 938	-81 200		-81 200	-112 693	-31 493
Toimintakate	287 546	267 600		267 600	193 686	-73 914
Laskennalliset kustannukset	-8 458	-14 300	0	-14 300	-14 963	-663
Tilikauden yli-/alijäämä	279 088	253 300	0	253 300	178 723	-74 577

Vastuuhenkilö Tekninen johtaja

2.3.2 Tuloslaskelman toteutuminen

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu MÄNTYHARJUN KUNTA

Tuloslaskelman toteutuminen ulk + sis

	TA 2023	Muutos	Muut TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Toimintatulot	7 032 400	10 407	7 042 807	7 106 327,85	-63 521
Myyntituotot	2 394 500		2 394 500	2 727 735,20	-333 235
Maksutuotot	358 000		358 000	341 453,16	16 547
Tuet ja avustukset	451 600	10 407	462 007	539 190,71	-77 184
Muut toimintatuotot	3 828 300		3 828 300	3 497 948,78	330 351
Toimintamenot	-20 964 846	-303 000	-21 267 846	-21 126 868,64	-140 977
Henkilöstömenot	-9 197 872	-211 000	-9 408 872	-9 192 861,21	-216 011
Palvelujen ostot	-6 488 594	-62 000	-6 550 594	-6 790 821,64	240 228
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 605 340	-30 000	-1 635 340	-1 719 770,02	84 430
Avustukset	-842 900		-842 900	-640 753,18	-202 147
Muut toimintamenot	-2 830 140		-2 830 140	-2 782 662,59	-47 477
Toimintakate	-13 932 446	-292 593	-14 225 039	-14 020 540,79	-204 498
Verotulot	13 468 000		13 468 000	13 954 649,33	-486 649
Valtionosuudet	1 987 100		1 987 100	1 872 986,00	114 114
Rahoitustulot ja -menot	83 700	0	83 700	298 305,25	-214 605
Korkotulot muilta	25 300		25 300	39 192,82	-13 893
Muut rahoitustulot muilta	230 000		230 000	424 395,88	-194 396
Korkomenot	-151 600		-151 600	-125 276,80	-26 323
Muut rahoitusmenot	-20 000		-20 000	-40 006,65	20 007
Vuosikate	1 606 354	-292 593	1 313 761	2 105 399,79	-791 639
Poistot ja arvonalentumiset	-1 592 800		-1 592 800	-2 014 738,87	421 939
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 592 800		-1 592 800	-1 588 880,28	-3 920
Arvonlennukset				-425 858,59	425 859
Satunnaiset tuotot ja kulut				34 554,58	-34 555
Satunnaiset tuotot				34 554,58	-34 555
Tilikauden tulos	13 554	-292 593	-279 039	125 215,50	-404 254
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	13 554	-292 593	-279 039	125 215,50	-404 254

Verotulot ja valtionosuudet

VEROTULOT ERITELTYINÄ						
	TA 2023	Muutos	TA 2023	Toteuma	Poikkeama	
			+ muutos			
Kunnan tulovero	8 220 000		8 220 000	8 701 694,30	481 694,30	
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 428 000		2 428 000	2 209 231,01	-218 768,99	
Kiinteistövero	2 820 000		2 820 000	3 043 724,02	223 724,02	
Verotulot yhteensä	13 468 000	0	13 468 000	13 954 649,33	486 649,33	

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo milj.euroa	Muutos %
2006	18,50 %	12,5	
2007	19,00 %	13,3	5,90 %
2008	19,00 %	14,3	7,99 %
2009	19,00 %	14,3	0,08 %
2010	19,00 %	13,9	-2,95 %
2011	19,00 %	13,7	-1,4 %
2012	19,75 %	14,6	6,6 %
2013	19,75 %	15,1	3,4 %
2014	19,75 %	15,3	1,3 %
2015	19,75 %	15,5	1,3 %
2016	19,75 %	15,6	0,6 %
2017	19,75 %	16,1	3,2 %
2018	19,75 %	15,8	-1,54 %
2019	19,75 %	15,6	-1,49 %
2020	20,25 %	16,7	7,05 %
2021	20,75 %	16,9	1,20 %
2022	20,75 %	18,3	8,28 %
2023	8,11 %	8,7	-52,50 %

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY		TA 2023	Muutos	TA 2023 + muutos	Toteuma	Poikkeama
	Kunnan peruspalveluiden valtionosuus ml. tasaukset	1 987 100		1 987 100	469 419,00	-1 517 681,00
	Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus				414 202,00	414 202,00
	Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet				-124 871,00	-124 871,00
	Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				0,00	0,00
	Verotulomenetysten kompensatio				1 114 236,00	1 114 236,00
	Valtionosuudet yhteensä	1 987 100	0	1 987 100	1 872 986,00	-114 114,00

2.3.3 Investointien toteutuminen

		TA 2023	TA muutos	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
19490001	Kiinteä omaisuus	-100 000	0	-100 000	-12 399,67	-87 600,33
30	TOIMINTATUOTOT				7 600,33	-7 600,33
40	TOIMINTAKULUT	-100 000		-100 000	-20 000,00	-80 000,00
19400001	Maa- ja vesialueiden osto	-100 000	0	-100 000	-20 000,00	-80 000,00
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-100 000		-100 000	-20 000,00	-80 000,00
19400002	Maa- ja vesialueiden myynti	0	0	0	7 600,33	-7 600,33
30	TOIMINTATUOTOT				7 600,33	-7 600,33
40	TOIMINTAKULUT					0,00
19490501	Osakkeet ja osuudet	0	0	0	-24 791,03	24 791,03
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT				-24 791,03	24 791,03
19411	Peruskorjaukset	-2 260 000	0	-2 260 000	-206 846,64	-2 053 153,36
194115	Tekninen lautakunta	-2 260 000	0	-2 260 000	-206 846,64	-2 053 153,36
19411502	Mäntyharjun tilaratkaisut	-2 000 000	0	-2 000 000	-27 667,58	-1 972 332,42
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-2 000 000		-2 000 000	-27 667,58	-1 972 332,42
19411505	Rakennusautomaation ja omaisuuden t	-40 000	0	-40 000	0,00	-40 000,00
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-40 000		-40 000		-40 000,00
19411509	Terveyskeskuksen rakennekorjaukset	-150 000	0	-150 000	-129 492,44	-20 507,56
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-150 000		-150 000	-129 492,44	-20 507,56
19411514	Lukio turvallisuusratkaisut	-70 000	0	-70 000	-49 686,62	-20 313,38
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-70 000		-70 000	-49 686,62	-20 313,38
19493001	Kuntatekniikka	-225 000	-25 000	-250 000	-267 617,82	17 617,82
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-225 000	-25 000	-250 000	-267 617,82	17 617,82
19435503	Katujen korjaukset vaihe 2.	-200 000	0	-200 000	-221 743,06	21 743,06
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-200 000		-200 000	-221 743,06	21 743,06
19435507	Kuntoradan valaistuksen uusiminen	-25 000	0	-25 000	-20 832,26	-4 167,74
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-25 000		-25 000	-20 832,26	-4 167,74
19435509	Leikkipaikka-aidat	0	-25 000	-25 000	-25 042,50	42,50
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT		-25 000	-25 000	-25 042,50	42,50

		TA 2023	TA muutos	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama
19495001	Irtain omaisuus	-66 000	0	-66 000	-63 193,54	-2 806,46
30	TOIMINTATUOTOT				3 627,31	-3 627,31
40	TOIMINTAKULUT	-66 000		-66 000	-66 820,85	820,85
19454	Sivistyslautakunta	-66 000	0	-66 000	-66 820,85	820,85
19454405	Yhtenäiskoulun kalusteet	-20 000	0	-20 000	-20 501,94	501,94
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-20 000		-20 000	-20 501,94	501,94
19454407	Lukion kalusteet	-20 000	0	-20 000	-20 069,10	69,10
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-20 000		-20 000	-20 069,10	69,10
19454411	Kirjaston kalusteet	-26 000	0	-26 000	-26 249,81	249,81
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-26 000		-26 000	-26 249,81	249,81
19455	Tekninen lautakunta	0	0	0	3 627,31	-3 627,31
19455402	Irtaimen omaisuuden myynti_tekninen	0	0	0	3 627,31	-3 627,31
30	TOIMINTATUOTOT				3 627,31	-3 627,31
40	TOIMINTAKULUT					0,00
19461	Vesihuolto-taseyksikkö	-305 000	0	-305 000	-465 936,76	160 936,76
19461104	Verkoston saneeraus	-250 000	0	-250 000	-237 710,72	-12 289,28
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-250 000		-250 000	-237 710,72	-12 289,28
19461105	Miekankoski, vesihuollon järjestäminen	-25 000	0	-25 000	0,00	-25 000,00
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-25 000		-25 000		-25 000,00
19461106	Toivolan vesiosuuskunta	0	0	0	-200 168,60	200 168,60
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT				-200 168,60	200 168,60
19461505	Vesihuolto, siirrettävä varavoima	-30 000	0	-30 000	-28 057,44	-1 942,56
30	TOIMINTATUOTOT					0,00
40	TOIMINTAKULUT	-30 000		-30 000	-28 057,44	-1 942,56
	Yhteensä	-2 956 000	-25 000	-2 981 000	-1 040 785,46	-1 965 006
				tulot	11 227,64	
				menot	-1 052 013,10	

2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN								
	KÄYTTÖ	V. 2023	TA 2023	KÄYTTÖ	KÄYTTÖ	MUUTOS	MUUTOS	
	31.12.2022	tehdyt TA-	Muutoksin	31.12.2023	%	%	€	
	Ulkoiset+sisäiset	muutokset	Ulkoiset+sisäiset	Ulkoiset+sisäiset		2023-2022	2023-2022	
Toiminnan rahavirta								
Vuosikate	2 856 519,16	-292 593	1 313 761	2 105 399,79	160,26 %	-26,29 %	-751 119	
Satunnaiset erät				34 554,58			34 555	
Tulorahoituksen korjaukset	-37 932,31		-63 000	513 622,80	-815,27 %	-1454,05 %	551 555	
Yhteensä	2 818 586,85	-292 593	1 250 761	2 653 577,17	212,16 %	-5,85 %	-165 010	
Investointien rahavirta								
Investointimenot	-901 065,37	-25 000	-2 981 000	-1 052 013,10	35,29 %	16,75 %	-150 948	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0	0,00		100,00 %	0	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	148 542,95	0		47 604,84	100,00 %	-67,95 %	-100 938	
Yhteensä	-752 522,42	-25 000	-2 981 000	-1 004 408,26	33,69 %	33,47 %	-251 886	
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 066 064,43	-317 593	-1 730 239	1 649 168,91	-95,31 %	-20,18 %	-416 896	
Rahoituksen rahavirta								
Antolainauksen muutokset								
Antolainasaamisten lisäys	0,00		0	-14 341,60	100,00 %	0,00 %	-14 342	
Antolainasaamisten vähennys	87 930,76		87 900	87 930,62	100,00 %	0,00 %	0	
Yhteensä	87 930,76	0	87 900	73 589,02	100,00 %	-16,31 %	-14 342	
Lainakannan muutokset								
Pitkäaik. lainojen lisäys	8 000 000,00		4 000 000	0,00			-8 000 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 902 991,22		-1 200 000	-1 091 086,56	100,00 %	-42,66 %	811 905	
Lyhytaik. lainojen muutos	-8 000 000,00			887 168,96			8 887 169	
Yhteensä	-1 902 991,22	0	2 800 000	-203 917,60	100,00 %	-89,28 %	1 699 074	
Muut maksuvalmiuden muutokset								
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-46 973,54			116 225,12			163 199	
Saamisten muutos	832 121,35			421 460,59			-410 661	
Korottomien velkojen muutos	146 510,65			-1 526 593,18			-1 673 104	
Yhteensä	931 658,46	0		-988 907,47			-1 920 566	
Rahoituksen rahavirta	-883 402,00	0	2 887 900	-1 119 236,05			-235 834	
Rahavarojen muutos	1 182 662,43	-317 593	1 157 661	529 932,86			-652 730	
Rahavarojen muutos								
Rahavarat 31.12.	5 397 599,19			5 927 532,05			529 933	
Rahavarat 1.1.	4 214 936,76			5 397 599,19			1 182 662	
Muutos	1 182 662,43			529 932,86			-652 730	

2.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Tilinimi	Toteuma 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma-% 2023	TP 2022	Poikkeama
19410	KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
30	TOIMINTATUOTOT	11 374,43	13 100	86,83%	13 208	1 726
40	TOIMINTAKULUT	-19 672,07	-20 100	97,87%	-19 468	-428
5	TOIMINTAKATE	-8 297,64	-7 000	118,54%	-6 260	1 298
19412	TARKASTUSLAUTAKUNTA					
30	TOIMINTATUOTOT	576,73	0		96	-577
40	TOIMINTAKULUT	-17 141,05	-22 700	75,51%	-18 824	-5 559
5	TOIMINTAKATE	-16 564,32	-22 700	72,97%	-18 728	-6 136
19414	KUNNANVALTUUSTO					
40	TOIMINTAKULUT	-53 059,28	-57 000	93,09%	-37 636	-3 941
5	TOIMINTAKATE	-53 059,28	-57 000	93,09%	-37 636	-3 941
19416	KUNNANHALLITUS					
30	TOIMINTATUOTOT	335 671,84	524 600	63,99%	1 881 902	188 928
40	TOIMINTAKULUT	-2 880 878,30	-3 686 000	78,16%	-34 841 550	-805 122
5	TOIMINTAKATE	-2 545 206,46	-3 161 400	80,51%	-32 959 648	-616 194
194160	Kunnanhallitus					
30	TOIMINTATUOTOT	53 084,48	0		8 637	-53 084
40	TOIMINTAKULUT	-548 110,40	-487 800	112,36%	-506 144	60 310
5	TOIMINTAKATE	-495 025,92	-487 800	101,48%	-497 508	7 226
194162	Yleishallinto					
30	TOIMINTATUOTOT	282 469,32	224 600	125,77%	312 492	-57 869
40	TOIMINTAKULUT	-2 089 524,75	-2 688 200	77,73%	-2 813 251	-598 675
5	TOIMINTAKATE	-1 807 055,43	-2 463 600	73,35%	-2 500 759	-656 545
194163	Ympäristöpalvelut					
40	TOIMINTAKULUT	-239 724,40	-210 000	114,15%	-189 663	29 724
5	TOIMINTAKATE	-239 724,40	-210 000	114,15%	-189 663	29 724
19418	ELINVOIMA					
30	TOIMINTATUOTOT	140 309,08	148 500	94,48%		8 191
40	TOIMINTAKULUT	-723 351,54	-777 900	92,99%	-192 386	-54 548
5	TOIMINTAKATE	-583 042,46	-629 400	92,63%	-192 386	-46 358
19441	SIVISTYSLAUTAKUNTA					
30	TOIMINTATUOTOT	1 074 468,04	761 807	141,04%	963 725	-312 661
40	TOIMINTAKULUT	-10 913 707,33	-10 752 776	101,50%	-10 583 472	160 931
5	TOIMINTAKATE	-9 839 239,29	-9 990 969	98,48%	-9 619 747	-151 730
194410	Sivistysltk hallinto					
30	TOIMINTATUOTOT	4 476,15	0		5 434	-4 476
40	TOIMINTAKULUT	-284 002,52	-278 760	101,88%	-245 817	5 243
5	TOIMINTAKATE	-279 526,37	-278 760	100,27%	-240 383	766

Tiliniemi		Toteuma 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma-% 2023	TP 2022	Poikkeama
194420 Varhaiskasvatus						
30	TOIMINTATUOTOT	102 915,61	110 000	93,56%	123 487	7 084
40	TOIMINTAKULUT	-1 842 466,86	-1 896 090	97,17%	-1 889 866	-53 623
5	TOIMINTAKATE	-1 739 551,25	-1 786 090	97,39%	-1 766 378	-46 539
194430 Perusopetus						
30	TOIMINTATUOTOT	505 758,02	287 000	176,22%	343 907	-218 758
40	TOIMINTAKULUT	-5 521 492,91	-5 373 379	102,76%	-5 137 011	148 114
5	TOIMINTAKATE	-5 015 734,89	-5 086 379	98,61%	-4 793 104	-70 644
194440 Toisen asteen koulutus						
30	TOIMINTATUOTOT	106 138,52	56 700	187,19%	116 918	-49 439
40	TOIMINTAKULUT	-1 453 432,88	-1 446 170	100,50%	-1 428 015	7 263
5	TOIMINTAKATE	-1 347 294,36	-1 389 470	96,96%	-1 311 097	-42 176
194450 Vapaa sivistystyö						
30	TOIMINTATUOTOT	155 647,10	130 700	119,09%	170 365	-24 947
40	TOIMINTAKULUT	-533 149,53	-494 560	107,80%	-595 681	38 590
5	TOIMINTAKATE	-377 502,43	-363 860	103,75%	-425 315	13 642
194460 Taiteen perusopetus						
40	TOIMINTAKULUT	-42 735,00	-47 510	89,95%	-47 480	-4 775
5	TOIMINTAKATE	-42 735,00	-47 510	89,95%	-47 480	-4 775
194465 Kirjastopalvelut						
30	TOIMINTATUOTOT	54 161,51	42 800	126,55%	38 606	-11 362
40	TOIMINTAKULUT	-464 862,82	-428 850	108,40%	-425 981	36 013
5	TOIMINTAKATE	-410 701,31	-386 050	106,39%	-387 374	24 651
194480 Nuoriso- ja vapaa-aikapalvelut						
30	TOIMINTATUOTOT	145 371,13	134 607	108,00%	165 006	-10 764
40	TOIMINTAKULUT	-771 564,81	-787 457	97,98%	-813 622	-15 892
5	TOIMINTAKATE	-626 193,68	-652 850	95,92%	-648 615	-26 657
19451 TEKNINEN LAUTAKUNTA						
30	TOIMINTATUOTOT	5 392 407,78	5 434 800	99,22%	6 525 669	42 392
40	TOIMINTAKULUT	-6 254 363,86	-5 653 170	110,63%	-6 444 569	601 194
5	TOIMINTAKATE	-861 956,08	-218 370	394,72%	81 100	643 586
194510 Tekninen hallinto						
30	TOIMINTATUOTOT	142 872,50	37 100	385,10%	35 277	-105 773
40	TOIMINTAKULUT	-412 085,13	-389 840	105,71%	-226 642	22 245
5	TOIMINTAKATE	-269 212,63	-352 740	76,32%	-191 365	-83 527

Tiliniimi		Toteuma 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma-% 2023	TP 2022	Poikkeama
194511 Yhdyskuntasuunnittelu						
30	TOIMINTATUOTOT	1 334,68	0		154	-1 335
40	TOIMINTAKULUT	-94 336,89	-105 400	89,50%	-100 006	-11 063
5	TOIMINTAKATE	-93 002,21	-105 400	88,24%	-99 851	-12 398
194512 Kuntatekniikka						
30	TOIMINTATUOTOT	46 359,56	32 600	142,21%	47 617	-13 760
40	TOIMINTAKULUT	-833 697,85	-876 500	95,12%	-886 085	-42 802
5	TOIMINTAKATE	-787 338,29	-843 900	93,30%	-838 469	-56 562
194514 Kiinteistöpalvelut						
30	TOIMINTATUOTOT	3 302 135,39	3 324 700	99,32%	3 291 913	22 565
40	TOIMINTAKULUT	-3 313 355,58	-2 897 910	114,34%	-2 638 591	415 446
5	TOIMINTAKATE	-11 220,19	426 790	-2,63%	653 322	438 010
194515 Teknisen palvelualueen sisäiset palvelut						
30	TOIMINTATUOTOT	709 182,14	740 400	95,78%	685 045	31 218
40	TOIMINTAKULUT	-730 645,35	-734 320	99,50%	-653 111	-3 675
5	TOIMINTAKATE	-21 463,21	6 080	-353,01%	31 934	27 543
194518 Vesihuolto - taseyksikkö						
30	TOIMINTATUOTOT	884 144,37	951 200	92,95%	886 916	67 056
40	TOIMINTAKULUT	-757 550,00	-568 000	133,37%	-605 544	189 550
5	TOIMINTAKATE	126 594,37	383 200	33,04%	281 372	256 606
194519 Metsätalous						
30	TOIMINTATUOTOT	306 379,14	348 800	87,84%	345 484	42 421
40	TOIMINTAKULUT	-112 693,06	-81 200	138,78%	-57 938	31 493
5	TOIMINTAKATE	193 686,08	267 600	72,38%	287 546	73 914
19455 RAKENNUSLAUTAKUNTA						
30	TOIMINTATUOTOT	151 519,95	160 000	94,70%	192 719	8 480
40	TOIMINTAKULUT	-264 695,21	-298 200	88,76%	-220 629	-33 505
5	TOIMINTAKATE	-113 175,26	-138 200	81,89%	-27 911	-25 025
194 MÄNTYHARJUN KUNTA						
30	TOIMINTATUOTOT	7 106 327,85	7 042 807	100,90%	9 577 318	-63 521
40	TOIMINTAKULUT	-21 126 868,64	-21 267 846	99,34%	-52 358 535	-140 977
5	TOIMINTAKATE	-14 020 540,79	-14 225 039	98,56%	-42 781 217	-204 498
		ALLE ARVION	YLI ARVION			
Tulot yhteensä		249 717	313 238			
Menot yhteensä		903 103	762 125			

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	TP 2023		TP 2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 890 343,61		2 288 116,86	
Maksutuotot	340 713,16		418 152,20	
Tuet ja avustukset	539 190,71		1 707 023,80	
Muut toimintatuotot	<u>2 132 744,78</u>	4 902 992,26	<u>2 210 038,83</u>	6 623 331,69
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-9 192 861,21		-9 880 834,47	
Palkat ja palkkiot yhteensä	-7 331 939,70		-7 503 892,59	
Henkilösivukulut	-1 860 921,51		-2 376 941,88	
Eläkekulut	-1 606 946,33		-2 093 462,30	
Muut henkilösivukulut	-253 975,18		-283 479,58	
Palvelujen ostot	-6 072 591,46		-35 483 348,53	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 700 737,11		-2 022 856,37	
Avustukset	-640 753,18		-720 037,07	
Muut toimintakulut	<u>-1 316 590,09</u>	-18 923 533,05	<u>-1 297 472,16</u>	-49 404 548,60
Toimintakate		-14 020 540,79		-42 781 216,91
Verotulot		13 954 649,33		25 038 758,10
Valtionosuudet		1 872 986,00		20 351 734,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	39 192,82		26 177,60	
Muut rahoitustuotot	409 182,63		385 580,58	
Korkokulut	-125 276,80		-153 308,90	
Muut rahoituskulut	<u>-24 793,40</u>	298 305,25	<u>-11 205,31</u>	247 243,97
Vuosikate		2 105 399,79		2 856 519,16
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 588 880,28		-1 467 753,89	
Arvonalentumiset	<u>-425 858,59</u>	-2 014 738,87	<u>-20 436,97</u>	-1 488 190,86
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	34 554,58		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	34 554,58	0,00	0,00
Tilikauden tulos		125 215,50		1 368 328,30
Tilikauden yli/-alijäämä		125 215,50		1 368 328,30

3.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 105 399,79	2 856 519,16
Satunnaiset erät	34 554,58	0,00
Tulorahoituksen korjaukset	513 622,80	-37 932,31
Tulorahoituksen korjaukset	513 622,80	-37 932,31
	2 653 577,17	2 818 586,85
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 052 013,10	-901 065,37
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	47 604,84	148 542,95
	-1 004 408,26	-752 522,42
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 649 168,91	2 066 064,43
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-14 341,60	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	87 930,62	87 930,76
	73 589,02	87 930,76
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		8 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 091 086,56	-1 902 991,22
Lyhytaikaisten lainojen muutos	887 168,96	-8 000 000,00
	-203 917,60	-1 902 991,22
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	116 225,12	-46 973,54
Saamisten muutos	421 460,59	832 121,35
Korottomien velkojen muutos	-1 526 593,18	146 510,65
	-988 907,47	931 658,46
Rahoituksen rahavirta	-1 119 236,05	-883 402,00
Rahavarojen muutos	529 932,86	1 182 662,43
Rahavarat 31.12.	5 927 532,05	5 397 599,19
Rahavarat 1.1.	5 397 599,19	4 214 936,76
Rahavarojen muutos	529 932,86	1 182 662,43

TASE	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6 852,36	64 613,84
Aineettomat hyödykkeet	6 852,36	64 613,84
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 475 306,75	4 462 907,08
Rakennukset	23 990 899,23	25 168 751,91
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 425 447,90	4 168 209,68
Koneet ja kalusto	368 188,83	285 399,61
Muut aineelliset hyödykkeet	58 632,51	58 632,51
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		115 557,39
Aineelliset hyödykkeet	33 318 475,22	34 259 458,18
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	640 909,68	640 909,68
Kuntayhtymäosuudet	4 520,51	1 958 417,54
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	42 046,98	42 046,98
Muut osakkeet ja osuudet	1 587 417,96	1 563 626,93
Muut lainasaamiset	2 089 315,19	2 177 245,81
Muut saamiset	396 696,57	382 354,97
Sijoitukset	4 760 906,89	6 764 601,91
PYSYVÄT VASTAAVAT	38 086 234,47	41 088 673,93
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Muut toimeksiantojen varat	130 732,21	124 609,79
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	130 732,21	124 609,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	14 250,00	17 100,00
Pitkäaikaiset saamiset	14 250,00	17 100,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	596 626,20	486 802,39
Muut saamiset	181 562,42	65 850,85
Siirtosaamiset	152 484,87	796 630,84
Lyhytaikaiset saamiset	930 673,49	1 349 284,08
Saamiset	944 923,49	1 366 384,08
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	11 500,00	6 000,00
Rahoitusarvopaperit	11 500,00	6 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	5 916 032,05	5 391 599,19
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 872 455,54	6 763 983,27
VASTAAVAA	45 089 422,22	47 977 266,99
VASTATTAVAA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 562 394,24	15 499 040,60
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 686 881,77	5 318 553,47
Tilikauden yli-/alijäämä	125 215,50	1 368 328,30
OMA PÄÄOMA	20 374 491,51	22 185 922,37
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	550 000,00	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	692 319,85	577 981,13
Muut toimeksiantojen pääomat	17 941,40	9 932,58
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	710 261,25	587 913,71
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 569 504,43	19 089 586,27
Muut velat	848 122,52	601 531,38
Pitkäaikainen vieras pääoma	18 417 626,95	19 691 117,65
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 617 329,10	1 188 333,82
Konsernipankkitilivelat tytäryhteisöille	887 168,96	
Saadut ennakot	3 264,41	3 010,21
Ostovelat	1 197 545,99	2 103 572,26
Muut velat	166 117,57	160 082,78
Siirtovelat	1 165 616,48	2 057 314,19
Lyhytaikainen vieras pääoma	5 037 042,51	5 512 313,26
VIERAS PÄÄOMA	23 454 669,46	25 203 430,91
VASTATTAVAA	45 089 422,22	47 977 266,99

3.4 KONSERNIN TULOSLASKELMA

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot	6 826 794,76	40 432 581,61
Toimintakulut	-19 981 525,19	-81 288 250,92
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	2 196,90
TOIMINTAKATE	-13 154 730,43	-40 853 472,40
Verotulot	13 888 298,49	24 972 011,76
Valtionosuudet	1 872 986,00	20 351 734,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	17 329,71	10 439,68
Muut rahoitustuotot	412 637,44	496 693,61
Korkokulut	-191 336,24	-254 169,19
Muut rahoituskulut	-24 816,70	-54 306,40
Rahoitustuotot ja -kulut	213 814,20	198 657,71
VUOSIKATE	2 820 368,26	4 668 931,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 955 576,42	-2 574 556,57
Arvonalentumiset	-425 858,59	-20 436,97
Poistot ja arvonalentumiset	-2 381 435,01	-2 594 993,54
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	34 554,58	0,00
Satunnaiset erät	34 554,58	0,00
TILIKAUDEN TULOS	473 487,83	2 073 937,53
Laskennalliset verot	-41 124,00	-55 816,00
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	0,00	1 865,14
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	432 363,83	2 019 986,67

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 820 368,26	4 668 931,07
Satunnaiset erät	34 554,58	0,00
Tilikauden verot	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjaukset	470 741,55	-821 505,71
	3 325 664,39	3 847 425,35
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 333 361,88	-2 685 663,39
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	4 562,54
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	90 486,09	28 574,09
	-1 242 875,79	-2 652 526,76
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 082 788,60	1 194 898,60
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-14 341,60	-257,54
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	-14 341,60	-257,54
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	120 000,00	9 034 982,93
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 091 086,56	-2 098 009,79
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-325 118,54	-8 416 756,24
	-1 296 205,10	-1 479 783,10
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	116 225,12	-48 038,18
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	-5 609,21
Saamisten muutos	400 602,04	-332 431,11
Korottomien velkojen muutos	-1 434 936,06	1 049 340,82
	-918 108,90	663 262,32
Rahoituksen rahavirta	-2 228 655,60	-816 778,32
Rahavarojen muutos	-145 867,00	378 120,28
Rahavarat 31.12.	6 201 830,02	8 008 464,71
Rahavarat 1.1.	6 347 697,02	7 630 344,43
Rahavarojen muutos	-145 867,00	378 120,28

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	6 852,36	194 497,18
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	4 357,91
Aineettomat hyödykkeet	6 852,36	198 855,09
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 101 104,26	5 081 808,05
Rakennukset	30 833 077,64	43 519 786,96
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 556 594,60	4 509 978,75
Koneet ja kalusto	369 619,56	977 991,87
Muut aineelliset hyödykkeet	58 632,51	64 276,59
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	41 395,80	139 080,71
Aineelliset hyödykkeet	40 960 424,37	54 292 922,94
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	42 046,98	129 542,32
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeet	1 590 446,43	1 634 203,04
Muut saamiset	396 696,57	397 246,00
Sijoitukset	2 029 189,98	2 160 991,35
PYSYVÄT VASTAAVAT	42 996 466,71	56 652 769,37
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	9 168,93	6 580,64
Muut toimeksiantojen varat	499 265,74	281 641,53
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	508 434,67	288 222,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	181 991,64
Vaihto-omaisuus	0,00	181 991,64
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	14 250,00	17 100,00
Siirtosaamiset	0,00	189,62
Pitkäaikaiset saamiset	14 250,00	17 289,62
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	598 478,30	1 740 757,71
Muut saamiset	214 257,60	530 013,81
Siirtosaamiset	154 777,02	3 024 750,80
Lyhytaikaiset saamiset	967 512,92	5 295 522,32
Saamiset	981 762,92	5 312 811,94
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	11 500,00	6 000,00
Rahoitusarvopaperit	11 500,00	6 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	6 190 330,02	8 002 464,71
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 183 592,94	13 503 268,29
VASTAAVAA	50 688 494,32	70 444 259,83

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 562 394,24	15 499 040,60
Muut omat rahastot	802 057,23	832 277,37
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 941 516,76	6 913 759,08
Tilikauden yli-/alijäämä	432 363,83	2 019 986,67
OMA PÄÄOMA	22 738 332,07	25 265 063,71
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	550 000,00	412 430,78
PAKOLLISET VARAUKSET	550 000,00	412 430,78
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	692 319,85	581 558,41
Muut toimeksiantojen pääomat	395 643,86	195 117,49
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 087 963,71	776 675,89
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	20 247 521,24	31 140 306,66
Muut velat	859 389,47	619 525,52
Siirtovelat	4 036,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	21 110 946,71	31 759 832,18
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 959 234,62	1 903 320,65
Saadut ennakot	17 516,18	21 076,09
Ostovelat	1 328 623,42	4 196 520,61
Muut velat	283 723,57	931 171,62
Siirtovelat	1 235 274,72	4 842 412,97
Laskennalliset verovelat	376 879,33	335 755,33
Lyhytaikainen vieras pääoma	5 201 251,84	12 230 257,26
VIERAS PÄÄOMA	26 312 198,55	43 990 089,45
VASTATTAVAA	50 688 494,32	70 444 259,83

4. LIITETIEDOT

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KUVAAVAT LIITETIEDOT

1. ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET

Kunta

Tulojen ja menojen kirjaamisperusteet

Tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti poikkeuksena vähäiset liiketapahtumat sekä verotulot. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikaudelle.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten peruskorjauksen poistoaikojä tarkistettu 17.11.2016 alkaen. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet) ja vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno.

Muut erät

Pitkäaikaisten lainojen v. 2024 lyhennykset on siirretty lyhytaikaisiin lainoihin, lainojen lyhennysten tileille. Lainojen korot on jaksotettu 31.12.2023 saakka.

Mäntyharjun kunnassa on käytössä Suur-Savon Osuuspankin konsernitili, jonka limiitti on 1 M€. Konsernitilillä olevat tytäryhtiöiden varat esitetään lisäksi taseessa lainoina muilta luotonantajilta.

Palkat on maksettu 31.12.2023 saakka.

Lomapalkkavelan muutos on kirjattu tilinpäätöksessä palkkoihin ja sosiaalikuluihin menoksi ja taseen siirtovelkoihin lisäykseksi.

Vesilaskutuksessa on tehty arviolaskutus 31.12.2023 saakka.

Vesilaitos

Menot ja tulot kirjataan suoriteperusteisesti.

Konserni

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät. Osakkuusyhteisöt, joissa omistusosuus on vähäinen, on yhdistelty liitetiedoissa 20 ja 21 taseiden pohjalta. Hyvinvointialueelle siirtyneiden omaisuus- ja pääomaerien aiheuttamat muutokset:

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä, mitä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa.

Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitilinpäätökseen, ja siten myös konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin.

Voimaannpanolain mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä ja Vaalijalan kuntayhtymä.

Muutoksen vaikutus konserniin avaavaan taseen loppusummaan -18,4 M€, pysyviin vastaaviin -12,6 M€ ja omaan pääomaan -2,96 M€.

Konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämän avaavan taseen muutosten laskelma (milj. €)	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2022	8,93
Etelä-Savon Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä siirtynyt hyvinvointialueelle	0,00
Vaalijalan kuntayhtymä siirtynyt hyvinvointialueelle	-0,90
Pysyvien vastaavien sisäisen kate (Essote)	-0,09
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.2023	7,94

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kuntayhtymien ja kunnan keskinäiset velat, saamiset jaliiketapahtumat on eliminoitu peruspääoman suhteessa.

Keskinäisiä liittymismaksuja ei ole eliminoitu.

Sisäinen kate Keskivälin kanssa tehdystä kaupasta on eliminoitu.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin oman pääoman eristä ja poistovajeesta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Niiden tytäryhtiöiden osalta, jotka ovat tilinpäätöksessään kirjanneet suunnitelman mukaiset poistot, ei ole konsernitiilinpäätöstä laadittaessa kirjattu poistovajetta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdisteltyä konserniin, vaan ilmoitettu liitetietoina.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan lyhytaikaisena vieraana pääomana.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitiilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

2. TULOSLASKELMAN JA TASEEN ESITTÄMISTAPA**Kunta**

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

Taseen esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

Konserni

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

Taseen esittämistavassa ei ole muutoksia edellisvuoteen

3. OIKAISUT EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOIHIN**Kunta**

Ei ilmoitettavaa

Konserni

Ei ilmoitettavaa.

4. VERTAILUKELPOISUUS**Kunta**

Vuoden 2023 tilinavauksessa on kunnan taseesta kirjattu pois pysyviä vastaavista

Essoten ja Vaalijalan kuntayhtymäosuudet 1.936.646,36 € vastatilinä kunnan peruspääoma.

Kirjaus perustuu Kuntajaoston lausuntoon nro 128.

Konserni

Konsernitiilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja kuntayhtymät.

Osakkuusyhteisöt, joissa omistusosuus on vähäinen, on yhdistelty liitetiedoissa 20 ja 21 taseiden pohjalta.

Hyvinvointialueelle siirtyneiden omaisuus- ja pääomaerien aiheuttamat muutokset:

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä, mitä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa.

Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitiilinpäätökseen, ja siten myös konsernitiilinpäätöksen oikaisu- ja eliminoitikirjauksiin.

Voimaannpanolain mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä ja Vaalijalan kuntayhtymä.

5. AIKAISEMPIIN TILIKAUSIIN KOHDISTUVAT TUOTOT JA KULUT

Kunta

Ei ilmoitettavaa.

Konserni

Ei ilmoitettavaa.

4.2. TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6. TOIMINTATUOTOT TEHTÄVITTÄIN

Toimintatuotot yksiköittäin				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	586 127,24	1 958 224,76	435 406,04	1 872 982,09
Sosiaali- ja terveystuotot		32 179 848,60		
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 317 315,95	962 614,74	1 074 468,04	963 724,65
Yhdyskuntapalvelut	4 923 351,57	5 331 893,51	3 393 118,18	3 786 624,95
Toimintatuotot yhteensä	6 826 794,76	40 432 581,61	4 902 992,26	6 623 331,69

7. VEROTULOT ERITELTYINÄ

Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kunnan tulovero	8 701 694,30	18 318 539,36
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 209 231,01	2 926 873,19
Kiinteistövero	3 043 724,02	3 793 345,55
Verotulot yhteensä	13 954 649,33	25 038 758,10

8. VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	Kunta	
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	883 621,00	16 649 489,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	414 202,00	3 208 270,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-124 871,00	-35 179,00
Verotulomenetysten korvaus	1 114 236,00	3 737 424,00
Valtionosuudet yhteensä	1 872 986,00	20 351 734,00

9. PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	1 248 079,43	30 892 330,29
Muiden palvelujen ostot	4 824 512,03	4 591 018,24
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	6 072 591,46	35 483 348,53

10. VALTUUSTORYHMIEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TUKEMISEKSI ANNETUT
TUET VALTUUSTORYHMITÄIN ERITELTYNÄ

Valtuustoryhmille ei makseta tukea.

11. POISTOSUUNNITELMA

Selite	Poisto-aika	Sumu-	%
1005 Atk-ohjelmat	3	Menoj.	40
1006 VHL:n tietokoneohjelmat	3	Menoj.	40
1011 As.Oy Koivukatu	5	Menoj.	30
1016 Vesiosuuskuntien avustukset	30		10
1103 Lämpöliittymismaksut		Ei poistoa	
1104 Vesiliittymismaksut (vanhat)		Ei poistoa	
1100 Maa- ja vesialueet		Ei poistoa	
1101 VHL:n maa- ja vesialueet		Ei poistoa	
1115 Hallinto- ja laitosrakennukset	50	Tasapoisto	
peruskorjaukset	30	Tasapoisto	
1120 Tehdas- ja tuotantorak.	25	Tasapoisto	
1121 VHL:n rakennukset	25	Tasapoisto	
1123 Talousrakennukset	20	Tasapoisto	
1124 Vapaa-ajan rakennukset	30	Tasapoisto	
1110 Asuinrakennukset	50	Tasapoisto	
1130 Kadut, tiet, torit ja puistot	20	Menoj.	15
1131 Sillat, laiturit ja uimalat	30	Menoj.	10
1134 Muut maa- ja vesirakenteet	15	Menoj.	20
1132 Urheilu- ja ulkoilurakenteet	15	Menoj.	20
1133 Liikenteen ohjauslaitteet	15	Menoj.	20
1140 Vedenjakeluverkosto	40	Menoj.	7
1141 Viemäriverkko	40	Menoj.	7
1142 VHL:n laitoskoneet ja laitteet	20	Menoj.	15
1143 Viemärlaitoksen laitoskoneet ja laitteet	20	Menoj.	15
1150 Muut kiinteät koneet ja laitteet	10	Menoj.	25
1160 Liikennevälineet ja liikk.työkoneet	10	Menoj.	25
1165 Atk-laitteet	3	Menoj.	40
1170 Muut laitteet ja kalusteet	3	Menoj.	40
1171 Sairaala-,terv.huolto- ym laitteet	5	Menoj.	30
1172 Muut irtaimet rakenteet	15	Menoj.	20
1184 Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa	
1187 Pohjakartta	5	Menoj.	30
1195 Keskeneräiset		Ei poistoa	
12011-			
1210 Osakkeet ja osuudet		Ei poistoa	

Rakennusten poistot alkavat valmistumisvuotta seuraavan vuoden alusta. Pienet pysyvien vastaavien hankin-
joiden hankintameno on alle 20.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi. Kunnan vuoden 2023 tilinpäätös sisältää
425.858,59 €:n edestä sumupoistojen lisäksi tehtyjä poistoja / alaskirjauksia.

12. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusmaksu	412 430,78	406 302,53		
HVA muutos	-412 430,78			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.		406 302,53		
Lisäykset tilikaudella		6 114,98		
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	412 417,51		
Muut pakolliset varaukset 1.1		816 720,00		
Lisäykset tilikaudella	550 000,00		550 000,00	
Vähennykset tilikaudella		-816 720,00		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	550 000,00	0,00	550 000,00	

13. KÄYTTÖMAISUUDEN MYNTIVOITOT JA -TAPPIOT

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	31 899,67	40 053,16	31 899,67	31 350,35
Muut koneet ja kalusto, luovutusvoitot	4 477,53	6 662,46	4 477,53	6 581,96
Luovutusvoitot yhteensä	36 377,20	46 715,62	36 377,20	37 932,31
Muut toimintakulut				
Käyttöomaisuuden myyntitappiot				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot				
Osakkeet ja osuudet, luovutustappiot		37 998,55		
Luovutustappiot yhteensä	0,00	37 998,55	0,00	0,00

14. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot	34 554,58		34 554,58	
Satunnaiset tuotot yhteensä	34 554,58	0,00	34 554,58	0,00
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

15. MUUT RAHOITUSTUOTOT

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä		
Exel Composites Oyj	400,00	400,00
Elisa Oyj	0,00	615,00
Järvi-Saimaan Palvelut Oy	0,00	1 000,00
Kuntarahoitus Oyj	70 350,45	41 884,95
Metsäliitto osuuskunta		
Reka Industrial Oyj	40,00	9,00
South Savo Growth Fund Ky	0,00	9,18
Suomen Luotto-osuuskunta	140,00	90,00
Suur-Savon sähkö Oy	335 700,00	335 700,00
Yhteensä	406 630,45	379 708,13

16. ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA

Ei ilmoitettavaa

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.3. TASEEN VASTAAMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

17. LAINAN LIIKKEESEEN LASKEMISET

Ei ole tässä tarkoitettuja kuluja.

18. ARVONKOROTUKSET

Käyttöomaisuudessa ei ole suoritettu arvonnkorotuksia.

19. TIEDOT PYSYVISTÄ VASTAAMISTA TASE-ERÄKOHTAISESTI

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet										
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet							Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er.h.	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno	64 613,84	64 613,84	4 462 907,08	25 168 751,91	4 168 209,68	285 399,61	58 632,51	115 557,39	34 259 458,18	34 324 072,02
HVA muutos										
Poistamaton hankintameno 1.1.	64 613,84	64 613,84	4 462 907,08	25 168 751,91	4 168 209,68	285 399,61	58 632,51	115 557,39	34 259 458,18	34 324 072,02
Lisäykset tilikauden aikana			20 000,00	157 160,02	755 183,76	94 878,29			1 027 222,07	1 027 222,07
Rahoitusosuudet tilikaudella										
Vähennykset tilikauden aikana			-7 600,33			-3 627,31			-11 227,64	-11 227,64
Siirrot erien välillä	-50 395,76	-50 395,76			50 395,76	115 557,39		-115 557,39	50 395,76	0,00
Tilikauden poisto	-7 365,72	-7 365,72		-909 154,11	-548 341,30	-124 019,15			-1 581 514,56	-1 588 880,28
Arvonlennukset ja niiden palautukset				-425 858,59					-425 858,59	-425 858,59
Aktivoidut korkomenot										
Poistamaton hankintameno 31.12	6 852,36	6 852,36	4 475 306,75	23 990 899,23	4 425 447,90	368 188,83	58 632,51	0,00	33 318 475,22	33 325 327,58
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 852,36	6 852,36	4 475 306,75	23 990 899,23	4 425 447,90	368 188,83	58 632,51	0,00	33 318 475,22	33 325 327,58

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	441 132,91	416 387,68	37 705,81	37 705,81
Muut maa- ja vesialueet	4 659 971,35	4 665 420,37	4 437 600,94	4 425 201,27
Maa- ja vesialueet yhteensä	5 101 104,26	5 081 808,05	4 475 306,75	4 462 907,08

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				
	Kuntayhtymä- osuudet	Tytäryhtiö- osakk. ja osuudet	Osakkuusyhtei- söosakkeet ja osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno	1 958 417,54	640 909,68	42 046,98	1 563 626,93	4 205 001,13
HVA muutos	-1 954 897,03				-1 954 897,03
Hankintameno 1.1.	3 520,51	640 909,68	42 046,98	1 563 626,93	2 250 104,10
Lisäykset tilikauden aikana	1 000,00			23 791,03	24 791,03
Vähennykset tilikauden aikana					0,00
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12	4 520,51	640 909,68	42 046,98	1 587 417,96	2 274 895,13
Arvonlennukset					0,00
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 520,51	640 909,68	42 046,98	1 587 417,96	2 274 895,13

Muut laina- ja muut saamiset						
Muut lainasaamiset	Muut saamiset taseyksiköiltä tytäryhteisöiltä	Maksetut sähköliittymät				Yhteensä
		Sähköliittymät VHL	Sähköliittymät/ muut	Lämpöliittymät/ muut	Laajakaistaliitty- mät	
2 177 245,81	34 553,36	89 629,43	200 856,22	72 200,00	19 669,32	2 594 154,14
2 177 245,81	34 553,36	89 629,43	200 856,22	72 200,00	19 669,32	2 594 154,14
-87 930,62		14 341,60				
2 089 315,19	34 553,36	103 971,03	200 856,22	72 200,00	19 669,32	2 594 154,14
2 089 315,19	34 553,36	103 971,03	200 856,22	72 200,00	19 669,32	2 520 565,12

4.4 OMISTUKSET MUISSA YHTEISÖISSÄ

20-22. LUETTELO TYTÄRYHTEISÖISTÄ, KUNTAYHTYMISTÄ JA OMISTUSYHTEISÖISTÄ

Omistukset muissa yhteisöissä						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Konsernin osuus (1000 €)		tilikauden voitosta/ tappiosta
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	
Tytäryhteisöt						
KOY Keski-Väli	0165786-4	100,00 %	100,00 %	1 037	3 417	0
Mäntyharjun Yrityskiinteistöt Oy	1770802-1	100,00 %	100,00 %	751	2 005	34
Kuntayhtymät						
Etelä-Savon Maakuntaliitto	0215839-7	4,57 %	4,57 %	46	44	-4
Sateenkaaren koulun kuntayhtymä	3320660-3	11,43 %	11,43 %	85	29	41
Osakkuusyhteisöt						
As. Oy Halssinrinne	0674490-8	25,40 %	25,40 %	90	5	0
Mäntyharjun Suittimäki Oy	0856628-7	33,33 %	33,33 %	45	0	0
KOY Mäntyharjun Virastokeskus	0570810-4	27,53 %	27,53 %	19	0	1

23. SAAMISET KONSERNIN YHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA OSAKKUUS/OMISTUSYHTEISÖILTÄ

Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		36 809,34		38 524,29
Lainasaamiset	2 089 315,19		2 177 245,81	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	2 089 315,19	36 809,34	2 177 245,81	38 524,29
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		0,00		38 818,16
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		0,00		568 169,96
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	606 988,12
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		1 387,93		1 332,55
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0,00	1 387,93	0,00	1 332,55
Saamiset yhteensä	2 089 315,19	38 197,27	2 177 245,81	646 844,96

24. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Menoennakot	490,58	513,47		
Siirtosaamiset muilta	0,00	2 795 966,06	0,00	568 169,96
Muut tulojäämät	154 286,44	228 460,88	152 484,87	228 460,88
Tulojäämät yhteensä	154 777,02	3 024 940,41	152 484,87	796 630,84
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	154 777,02	3 024 940,41	152 484,87	796 630,84

4.5. TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25. OMAN PÄÄOMAN ERIEN MUUTOKSET

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma	15 499 040,60		15 499 040,60	
HVA muutos	-1 936 646,36		-1 936 646,36	
Peruspääoma 1.1	13 562 394,24	15 499 040,60	13 562 394,24	15 499 040,60
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12	13 562 394,24	15 499 040,60	13 562 394,24	15 499 040,60
Muut omat rahastot	832 277,36			
HVA muutos	-30 220,14			
Muut omat rahastot 1.1	802 057,22	927 397,96		
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta		-95 120,60		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12	802 057,22	832 277,36		
Edellisten tilikausien ylijäämä		6 913 759,08		
HVA muutos	7 941 516,76		6 686 881,77	
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	7 941 516,76	6 913 759,08	5 318 553,47	5 454 096,85
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset				
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) muutos			1 368 328,30	-135 543,38
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	7 941 516,76	6 913 759,08	6 686 881,77	5 318 553,47
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	432 363,83	2 019 986,67	125 215,50	1 368 328,30
Oma pääoma yhteensä	22 738 332,05	25 265 063,71	20 374 491,51	22 185 922,37

26. ERITTELY POISTOEROSTA

Ei ilmoitettavaa.

27. PITKÄAIKAISET VELAT

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät 1.1.2028 tai sen jälkeen		
	Kunta	
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 600 000,00	12 700 000,00
Vesilaitoksen sis.lainat kunnalta	2 000 000,00	2 000 000,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	13 600 000,00	14 700 000,00

29. PAKOLLISET VARAUKSET

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Etelä-Savon Sairaanhoidopiirin ky:n potilasvastuu- vahinkovaraus		412 430,78		
Kunnantalon ja vanhan paloaseman purkuvaraus, varaus taloushallinnon ohjelman vaihtoon	550 000,00		550 000,00	
Muut pakolliset varaukset yhteensä	550 000,00	412 430,78	550 000,00	0,00

30. VIERAS PÄÄOMA

Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat tytäryhteisölle				
Ostovelat		2 927,74		512,92
Muut velat			2 264,16	
Yhteensä	0,00	2 927,74	2 264,16	512,92
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 463,86		1 146 422,66
Siirtovelat				749 360,42
Yhteensä	0,00	1 463,86	0,00	1 895 783,08
Vieras pääoma yhteensä	0,00	4 391,60	2 264,16	1 896 296,00

31. SHEKKILIMIITTI

Luotollista shekkilimiittiä ei ole. Käytössä konsernilimiitti, jonka raja on 1 000 000 €.

32. MUIDEN VELKOJEN ERITTELY

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut, pitkäaikainen	859 389,47	619 525,52	848 122,52	601 531,38
Muut velat, lyhytaikainen	282 402,59	915 509,93	166 117,57	160 082,78
Laskennalliset verovelat	376 879,33	335 755,33		
Muut velat yhteensä	1 518 671,39	1 870 790,78	1 014 240,09	761 614,16

33. SIIRTOVELKOKIIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET ERÄT

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilöstökulujen jaksotukset	785 293,16	1 095 519,90	753 155,55	840 635,89
Korkojaksotukset	61 470,98	56 447,53	48 173,65	43 471,69
Siirtovelat Essotelle			0,00	749 360,42
Muut menojäämät	392 546,58	3 690 445,53	364 287,28	423 846,19
Siirtovelat yhteensä	1 239 310,72	4 842 412,96	1 165 616,48	2 057 314,19

4.6 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitaseeseen sisältymättömien vastuusitoumusten ja vastuiden liitetiedoissa huomioidaan konsernisuhteiden aiheuttamat päällekkäisyydet. Jos vastuusitoumuksen kohteena oleva velka ei sisälly konsernitaseeseen on tällainen vastuusitoumus esitettävä liitetiedoissa.

34. VELAT, VAKUUDEKSI ANNETTU KIINNITYKSIÄ

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	192 430,90	192 430,90		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	192 430,90	192 430,90		
Velat, joiden vakuudeksi annettu yritysikiinnitys				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat julkisyhteisöiltä				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat muilta luotonantajilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	0,00	0,00		
Velat, joiden vakuudeksi annettu erityispanntaus				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat julkisyhteisöiltä				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat muilta luotonantajilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	0,00	0,00		

35. MUISTA SITOUMUKSISTA KUIN VELOISTA VAKUUDEKSI ANNETUT KIINNITYKSET

Ei ilmoitettavaa

38. LEASINGVASTUIDEN YHTEISMÄÄRÄ

Vuokra- ja leasingvastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Toimitilojen vuokravastuut	45 738,77	27 766,32		
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	2 545,30	1 729,26		
Maa-aluiden vuokravastuut		1 478,90		
Muut vuokravastuut	2 403 618,92	3 789 583,74	2 403 618,92	2 497 969,67
Vuokravastuut yhteensä	2 451 902,99	3 820 558,22	2 403 618,92	2 497 969,67
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	112 792,68	95 680,30	94 785,26	94 350,75
Leasingvastuut yhteensä	347 056,61	521 568,21	347 056,61	254 160,76
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	160 694,27	325 078,40	160 694,27	218 154,27
Yhteensä	2 798 959,60	4 342 126,43	2 750 675,53	2 752 130,43

39. VASTUUSITOUMUKSET

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	5 930 707,60	5 810 707,60	5 930 707,60	5 810 707,60
Jäljellä oleva pääoma	2 981 997,23	3 149 190,65	2 981 997,23	3 149 190,65
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 767 380,00	1 767 380,00	1 767 380,00	1 767 380,00
Jäljellä oleva pääoma	823 964,14	894 949,80	823 964,14	894 949,80

40. VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	46 157 994	42 660 434
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskukset rahastosta 31.12	36 743	24 670

41. MUUT KUNTAA KOSKEVAT TALOUDELLISET VASTUUT

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Hanke-ennakkotulot seuraavalle vuodelle	73 233,00	75 838,65	73 233,00	75 838,65
Arvonlisäveron palautusvastuu	111 285,01	451 829,70		
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	0,00	438 443,12		
Taidekeskus Salmelan kanssa markkinointiyhteistyösopimus	32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00

4.7 YMPÄRISTÖASIOIDEN HARKINNANVARAINEN ESITTÄMINEN

Ei ilmoitettavaa

4.8 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.

MÄNTYHARJUN KUNNAN HENKILÖSTÖ 31.12.2023				
19416 KUNNANHALLITUS	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kunnanjohtaja	1	1	1	1
Hallinto- ja talousjohtaja 1.1.2016	1	1	1	0,5
Markkinointipäällikkö	1	0,5	0	0
Markkinointisihteeri			0,4	0
Taloussuunnittelija	1	1	1	1
Kirjanpitäjä	1	0,5	0	0
Hallintosihteeri	1	1	1	1
Tiedonhallintasuunnittelija	1	1	1	1
Palvelusihteeri	0	0	1	0
Henkilöstösuunnittelija	0,5	0,5	0,9	0,9
Palvelupäällikkö	0,1	0,5	0	1
It-suunnittelija	2	2	2	2
Työsuojelupäällikkö	0,2	0,2	0,1	0,1
Elinvoimakehittäjä		0,4	1	1
Työllisyyskoordinaattori	1	1	1,6	1
Yksilövalmentaja	1	1	0	0
Työvalmentaja	2	2	0	0
Tukityöllistetyt KUNNANHALLITUS	4	4	4	4
Kunnanhallitus yhteensä	17,8	17,6	16	14,5
19441 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
VARHAISKASVATUS				
Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja/sosionomi	7,9	7,8	12	9
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0	1	1	1
Lastenhoitaja	16	15,6	15	14
Ryhmäavustaja	1,6	3,1	3	2,5
Perhepäivähoitajat	2,6	2	2	2
Yhteensä	29,1	30,5	34	29,5
KOULUT.HALL., PERUSOPETUS, LUKIO, KANS.OP.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Sivistysjohtaja	1	1	1	1
Hyvinvointikoordinaattori	1	1	1	1
Palvelupäällikkö	0,9	0,5	0	0
Palvelusihteeri	1	1	1,5	1
Koulukuljetuskoordinaattori			0,5	0,5
Henkilöstösuunnittelija	0,3	0,3	0	0
Rehtori	2,8	2	2	2
Koulusihteeri	0	0	1,5	1,5
koulusihteeri, perusopetus	1	1	0	0
koulusihteeri, lukio	0,5	0,5	0	0
Kans.op. rehtori		0,8	0,8	0,5
Kansalaisopiston sihteeri	0,5	0,5	0,5	0,5

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kansalaisopiston koulutussuunnittelija	1	1	1	1
Kansalaisopiston päätoimiset opett.	2,7	2,7	3	2,6
Kansalaisopisto hankekoordinaattori				0,3
Kansalaisopiston sivutoim. opett.	4,6	4,7	0	0
Luokanopettaja	18	16,6	16	16
Esiluokanopettaja	3	2,6	2	2
Lehtori	19	18,5	17	16
Erityisluokanopettaja	2	2	2	3
Erityisopettaja	5	6,1	5	4,5
Kansalaisopisto tuntiopett. Ma	0		4,55	4,1
Tuntiopettaja vak./ma.	9,6	9,4	10	9,5
Koulunkäyntiohjaaja	13,4	11,3	9,3	9,1
koulunkäyntiohjaaja ma	4,8	2,7	3,2	4,8
Yhteensä	92,1	86,2	81,85	80,9
Nuorisotyöntekijä	2	1	1	1,1
Etsivä nuorisotyöntekijä		1	1	1
nuoriso-ohjaaja	1	1	1	1
Yksilövalmentaja	1	1	1	1
Vapaa-aikasihteeri	1	0,8	1	0,5
Kulttuurituottaja	1	1	1	0,8
uimaopettaja ma	0,2	0,1	0,1	0,1
Kinon työntekijät ma	1	1	1	1
Museon kesätyöntekijät	0,4	0,4	0,4	0,2
Kirjastotoimenjohtaja	0,2	0,2	0,2	0,1
informaatikko	2	2	2	2
Kirjastovirkailija	2	2	2	2
Palveluneuvoja	1	1	1	1
Yhteensä	12,8	12,5	12,7	11,8
Sivistysltk yhteensä	134	129,2	128,55	122,2
19451 TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tekninen johtaja	1	1	1	1
Ylläpitopäällikkö		1	1	0,75
Kiinteistökehityspäällikkö	0,3	0	0	0
Paikkatietokäsittelijä	0,4	0	0	0
Maankäyttökoordinaattori	0,6	1	1	1
Ruoka- ja puhtauspalvelupääll.	1	1	0	0
Kirjanpitäjä	0	0,5	1	1
Palvelupäällikkö	1,3	1	1	1
Palvelusihteeri	1	0,75	0	0
Toimistotyöntekijä	0,2	0,2	0	0
Skannaaja 1			0	0,5
Kunnossapitotyönjohtaja	1	1	1	1
Työnjohtaja, työhönosallist.			1	1
Ammattimies	6,8	7	6	6
Vesihuoltomestari	1	1	1	1

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	2,4	2,75	2,75	2,75
Liikuntapaikkamestari	1	1	1	0,4
Liikuntapaikkahoitaja	1,8	1,5	1,5	1,5
Liikuntapaikkahoitaja ma	0,1	0	0	0,75
Ruokapalveluvastaava	2	2	0	0
Kokki, dieetikokki	9	9	0	0
Ravitsemustyöntekijä	1,7	1,7	0	0
Siivooja	0,3	0,3	0	0
Yhteensä	32,9	33,7	19,25	19,65
19455 RAKENNUSLAUTAKUNTA				
Rakennustarkastaja	1	1	1	1
Palvelusihteeri	1	1	1	1
Toimistotyöntekijä	1	1	1	1
Skannaaja 1			1	0
Digitoiija				0,75
Yhteensä	3	3	4	3,75
YHTEENSÄ	187,7	183,5	167,8	160,1

43. HENKILÖSTÖKULUT

Erittely tuloslaskelmassa.

Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	9 192 861,21	9 880 834,47
Henkilöstökulut yhteensä	9 192 861,21	9 880 834,47

44. LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOISTA PERITYT J A PUOLUEELLE TAI PUOLUEYHDISTYKSELLE TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.	1 410,75	1 410,75
Kansallinen Kokoomus r.p.	3 623,25	3 623,25
Suomen Keskusta r.p.	3 710,25	3 710,25
Mäntyharjun Puolueisiin Sitoutumattomat r.y.	1 477,50	1 477,50
Perussuomalaiset ry	885,00	885,00
Vihreä liitto r.p		
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	11 106,75	11 106,75

45. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
Mikkelin Tilintarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 600,00	5 550,00
Yhteensä	5 600,00	5 550,00

46. KUNNAN JA SEN INTRESSITÄHOIHIN KUULUVIEN VÄLISET LIIKETOIMET

Ei ilmoitettavaa

5. MÄNTYHARJUN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE

VASTAAVAA	2 023	2 022
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 317 770,46	3 061 957,50
I Aineettomat hyödykkeet	1 443,60	55 599,44
1. Aineettomat oikeudet	1 443,60	55 599,44
II Aineelliset hyödykkeet	3 212 355,83	2 916 728,63
1. Maa- ja vesialueet	6 737,28	6 737,28
2. Rakennukset	1 331 445,38	1 406 807,90
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 802 738,41	1 437 209,60
4. Koneet ja kalusto	71 434,76	65 973,85
III Sijoitukset	103 971,03	89 629,43
4. Muut saamiset	103 971,03	89 629,43
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	821 546,01	958 109,89
II Saamiset	821 546,01	958 109,89
Lyhytaikaiset saamiset	821 546,01	958 109,89
1. Myyntisaamiset	330 282,19	298 891,55
4. Muut saamiset	-13 466,02	-38 649,73
5. Siirtosaamiset	504 729,84	697 868,07
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 139 316,47	4 020 067,39
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	1 159 727,54	1 272 811,82
I Peruspääoma	760 662,72	760 662,72
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	512 149,10	469 962,41
V Tilikauden yli-/alijäämä	-113 084,28	42 186,69
E VIERAS PÄÄOMA	2 979 588,93	2 747 255,57
I Pitkäaikainen	2 882 675,88	2 636 084,74
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	2 000 000,00	2 000 000,00
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	34 553,36	34 553,36
9. Muut velat	848 122,52	601 531,38
Lyhytaikainen	96 913,05	111 170,83
6. Saadut ennakot	28,64	34,67
7. Ostovelat	35 121,97	76 929,74
9. Muut velat	7 973,76	7 682,72
10. Siirtovelat	53 788,68	26 523,70
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 139 316,47	4 020 067,39

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	2023	2022
Liikevaihto	883 807,99	885 496,93
Liiketoiminnan muut tuotot	336,38	1 418,88
Materiaalit ja palvelut	-387 232,63	-302 648,48
Ostot tilikauden aikana	-157 561,28	-142 449,46
Palvelujen ostot	-229 671,35	-160 199,02
Muiden palvelujen ostot	-229 671,35	-160 199,02
Henkilöstökulut	-259 467,45	-248 433,39
Palkat ja palkkiot	-216 628,31	-206 885,17
Henkilösivukulut	-42 839,14	-41 548,22
Eläkekulut	-35 362,57	-33 980,98
Muut henkilösivukulut	-7 476,57	-7 567,24
Poistot ja arvonalentumiset	-224 465,40	-223 972,28
Liiketoiminnan muut kulut	-110 849,92	-54 461,72
Liikeliijäämä	-97 871,03	57 399,94
Rahoitustuotot ja -kulut	-15 213,25	-15 213,25
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-113 084,28	42 186,69

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä/-alijäämä	-97 871,03	57 399,94
Poistot ja arvonalentumiset	224 465,40	223 972,28
Rahoitustuotot ja -kulut	-15 213,25	-15 213,25
	111 381,12	266 158,97
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-465 936,76	-123 210,94
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	0,00
	-465 936,76	-123 210,94
Toiminnan ja investointien rahavirta	-354 555,64	142 948,03
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle	0,00	0,00
Antolainasaamisten lisäykset	-14 341,60	0,00
Antolainasaamisten vähennykset kunnalle		
Antolainauksen vähennykset	0,00	0,00
	-14 341,60	0,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	193 138,23	-241 508,59
Saamisten muutos	-56 574,35	54 499,84
Korottomien velkojen muutos	232 333,36	44 060,72
Rahoituksen rahavirta	368 897,24	-142 948,03

6. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN

KuntaL 113 § mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja

Mäntyharjussa 25.3.2024

MÄNTYHARJUN KUNNANHALLITUS

Sari Lantta

Toni Maczulskij

Seppo Hujanen

Heta Jukola

Antti Hyyryläinen

Tapio Hämäläinen

Piia Mäkilä

Maarit Orava

Jaana Partio

Juho Järvenpää
kunnanjohtaja

7. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

KIRJANPITOKIRJAT

Tasekirja
Päiväkirja
Pääkirja

SÄILYTYSTAPA

Sidottu kirja
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

APUKIRJAT

Myyntireskontra
Ostoreskontra
Käyttöomaisuus
Konsernikirjanpito

SÄILYTYSTAPA

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

TOSITELAJIT**Kirjanpito**

AIF
AKT
ALV
AS
KPA
Muistio
MuistioE
MuistSisLa
Palkka
Pankki

TAPAHTUMA

AIF tositekoversio
Aktivoinnit
ALV-maksuajo
Alkusaldo
Kirjanpitotapahtuman palautustapahtuma
Muistiotositteet Kuntaxissa
Muistiotositteet Excelistä
Muistiotositteet Sisäinen laskutus
Palkat Populus
Pankkitositteet

SÄILYTYSTAPA

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi

Myyntireskontra

Ltappio
Man
PERINTÄ
Vii
10-93

Luottotappiokirjaus
Manuaaliset suoritukset
Perintä toimeksiantoliittymä
Viitesuoritukset
Laskulajit 10-93

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

Ostoreskontra

OL
OM
ORK

Ostolaskut
Ostoreskontran maksut
Ostoreskontran kohdistustapahtumat
maksutosite

Sähköinen arkistointi
Sähköinen arkistointi
Sähköisessä järjestelmässä

Käyttöomaisuus

KOM
XAKOM

Käyttöomaisuus
Kom-konversio

Sähköisessä järjestelmässä
Sähköisessä järjestelmässä

Tilinpäätös

Liitetietositteet

Sähköinen arkistointi

Nimi	Muoto	Sarake1	Sarake2
Aktivoinnit	AKT#####	AKT000113	AKT000150
Alv-maksuajo	ALV#####	ALV000056	ALV000067
Hyvitysten palautus	HYV#####	HYV000095	HYV000122
Käyttöomaisuustapahtumat	KOM#####	KOM014924	KOM020271
Kirjanpilotapahtuman palautustapahtum	KPA#####	KPA000435	KPA000451
Kuti jaksotukset	ZJA#####	ZJA000003	ZJA000010
Ceepos kp-liittymä	000#####	00000496	00000731
Asiakkaan manuaaliset suoritukset	34#####	34000192	34000277
Maksukehotus	39#####		
Luottotappiokirjaus	38#####	3800000112	3800000199
Muistiotositteet excelistä	17#####	17001541	17002196
Muistiotositteet	11#####		
Laskulaji 11	11#####		
Laskulaji 20	20#####	2000000165	2000000250
Laskulaji 22	22#####	2200000493	2200000496
Laskulaji 24	24#####	2400000380	2400000564
Laskulaji 40	40#####	4000000773	4000001025
Laskulaji 41	41#####	4100000270	4100000353
Laskulaji 42	42#####		
Laskulaji 54	54#####	5400002135	5400002680
Laskulaji 55	55#####	5500000445	5500000704
Laskulaji 57	57#####	5700005035	5700006389
Laskulaji 70	70#####	70210680	70210964
Laskulaji 72	72#####	7200003254	7200004362
Laskulaji 75	75#####	75003371	75014092
Laskulaji 78	78#####	7800001077	7800001640
Ostoreskontramaksut	21#####	21001196	21001616
Ostolaskut Rondo	2#####	2000000165	2400000564
Palkkatositteet	13#####	13000106	13000147
Pankkitositteet	120#####	12002177	12002866
Perintätoimiston suoritukset	32#####	32001239	32001677
Asiakkaan viitemaksut	31#####	31000021772	31000029306
Vyörytykset	V1#####	V1000496	V1000709